

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.

Pe un jum. . 12 "

Pe o lună . 2 "

Anul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.

Pentru România și

Azeria . 10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-

mania și străinătate pe

un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumire publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Trialismul.

În zilele acestea s'a împlinit anul de când monarhia noastră a fost sporită în întinderea ei prin anexarea Bosniei și Herțegovinei. Aceste două provincii dobândite au o suprafață de peste 50 mii kilometri pătrați, adică aproape cât Bohemia, și vre-un milion și jumătate locuitori. Era cât pe aci ca aceasta anexare să ne încurce într'un război din cele mai crâncene și să ne vâre în mari încurcături internaționale. Am scăpat de aceasta primejdie mare, mulțumită spiritului pacinic al Împăratului, prevenirii Turciei și amicitiei sincere a Germaniei, și ne-am ales numai cu vre-o câteva sute de milioane coroane cheltuieli. Chestiunea internațională este astăzi pe deplin regulată, cele două provincii fac parte întregitoare din monarhia noastră. Împăratul își exercită drepturile sale suverane asupra lor, și sancțiunea pragmatică, această lege fundamentală a împărăției noastre, cuprinde dela data anexării lor și aceste părți rupte din imperiul turcesc.

Însă prin dobândirea noului teritoriu s'a deschis o nouă chestiune importantă și greu de rezolvit. După ce prin transacțiunea dela 1867 împărăția noastră a fost divizată în două părți, în țările și provinciile cari sunt reprezentate în Reichsrat-ul din Viena deoparte, și în țările coroanei sfântului Ștefan de altă parte, se naște întrebarea, cătră care din aceste două părți să fie alăturată Bosnia și Herțegovina? Nici Austria, nici Ungaria firește nu renunță nici una la drep-

turile lor câștigate prin jertfele aduse în favorul dobândirii teritorului. Când doi se ceartă asupra unui lucru, care nu este în mâna lor și atât unul cât și celalalt îl reclamă pentru sine, cearta se împacă mai în grabă și mai ușor prin sentința solomonică: a nu da nici unuia obiectul de ceartă. Astfel se întâmplă și în cazul de față. Astăzi este stăpân nedisputat al provinciilor anexate Împăratul. El întrunește în mâna sa toate drepturile suverane și le va administra în virtutea plenitudinii puterilor sale. Prin această dispozițiune chestiunea: cărei părți a monarhiei i-se cuvine teritoriul anexat? ... a fost înlăturată, cel puțin pentru timpurile de față.

Dar cu toate aceste constituțiunea imperiului habsburgic și fără ca să fi intervenit legislațiunea, suferă o schimbare esențială. Monarhia nu mai este împărțită ca până acum în două părți ci în trei. Schimbarea aceasta esențială se accentuează și mai tare prin hotărârea Împăratului de a împărți cu locuitorii provinciilor anexate drepturile sale de administrațiune, de a le da deci un guvern constituțional. Hotărârea imperială este în ajunul realizării ei: constituția provinciilor anexate este definitiv stabilită în toate punctele ei de detaliu și va fi publicată și pusă în practică încă în decursul acestei luni, și se speră că până la începutul anului viitor parlamentul din Saraiievo va intra în funcțiune. Va să zică nu mai este vorba de o administrațiune absolutistă provizorie a acestor provincii până la rezolvirea chestiunii de posesiune, ci de

înlăturarea definitivă a acestei chestiuni prin crearea unui nou centru administrativ, independent de celelalte două în ființă. Independența aceasta astăzi nu este încă în mod lămurit recunoscută și clar stabilită, fiindcă tehnica legiferării ar fi reclamat spre acest scop și concursul parlamentelor din Viena și Budapesta, cari firește ar fi deschis iar cearta pentru posesiune. Parlamentul nou din Saraiievo va fi pus în legătură cu guvernul comun al imperiului, și prin acesta și cu autoritatea parlamentului din Viena și Budapesta, dar va fi treaba parlamentului din Saraiievo, ca să sporească în mod firesc emanciparea sa, și să caute să scape de supt diferitele epitropii, supt cari se intenționează astăzi să fie pus.

Mai este și o altă împrejurare foarte însemnată, care bate în direcțiunea formării unui al treilea grup de țări în imperiul habsburgic, cu centrul în sudul ei. Se știe că Dalmația, o provincie mică (vr'o 13 mii kilometri pătrați) însă cu o situație geografică importantă, a rămas cu ocaziunea diviziunii imperiului, la 1867, neregulată. Ea aparține după tâlcuirea dreptului public regatului croat, prin urmare face parte din țările coroanei sfântului Ștefan. Cu toate acestea ea a rămas până în ziua de astăzi în administrația guvernului austriac, care însă n'a știut să mulțumească și să atragă populațiunea ei de peste o jumătate de milion. Se știe că Croația (43 mii kilometri pătrați cu aproape 2 1/2 milioane locuitori) suferă amar supt legăturile ei cu Ungaria, făcute tot la 1867, și are o singură dorință:

FOIȚA ZIARULUI 'TRIBUNA'.

SE CERĂTORII.

Pe zări silhii plutește-un stol de dropii,

Și lanu 'ntreg se 'ndoaie ca o mare;

Plecați, prin valuri își deschid cărare,

Și 'n urma lor scîlpesc la soare snopii.

In preajmă râul împede tresare,

Pe foi de sălcii își respiră stropii;

Și de pe maluri verzi, îi chiamă plopii

Cu glasul plin de tainică visare...

Dar ei n'aud și umbrele coboară...

Și peste codri, luna 'mbujorată

Le-așterne 'n cale nimbu-i de fecioară.

Spre sat, cântând, cu flori de mac 'și-aruncă,

Și nici nu vād cum un flăcău și-o fată

Rămân pe drum, și-i prinde noaptea 'n luncă.

G. Tutoveanu.

Din literatura engleză.

Oscar Wilde.

Fragmente.

(Se știe că marele scriitor englez, mort acum nouă ani la Paris, a fost condamnat la doi ani închisoare, pentru imoralitate. Din cecece a scris dînsul în temniță și după eșirea de acolo, publicăm câteva pasagii. Portretul spiritualului «Petroniu al veacului XX» l-am schițat în numărul nostru de ieri. Tristan).

I.

...N'aș voi ca scrisorile mele să fie arătate ca niște curiozități. Îți scriu fără grijă, ca unuia dintre cei mai buni prieteni pe care i am și afară de câteva excepțiuni de aproape, simpatia altora, chiar când e vorba s'o pierd, mă atinge foarte puțin. Nici un om de poziția mea nu poate cădea în noroiul vieții, fără să se expună la mila inferiorilor săi, și știu că, atunci când o piesă ține prea mult, spectatorii se obosesc. Tragedia mea a durat prea multă vreme; punctul culminant al situațiunii a trecut; desnodământul e meschin și am perfecta conștiință a faptului că, atunci când va sosi sfîrșitul, mă voi reîntoarce ca un vizitator importun, într'o lume care nu mai are nevoie de mine. Un revenant (strigoii) cum zic francezii, un strigoii al cărui cap a albit în vremea lungii sale închisori și pe care l'a desfigurat durerea.

Orî cât ar fi de oribili morții cari ies din mormintele lor; vii cari se ridică afară din morminte sunt și mai oribili. Știu prea bine toate astea.

Când ești de optsprezece luni într'o celulă de pușcărie, vezi oamenii și lucrurile așa cum sunt în realitate. Priveliștea te pface'n piatră.

Să nu crezi că vreau să defăimez pe cineva pentru viciile mele. Prietenilor mei prea puțin le păsa de ele, ca mie de-ale lor. În această privință, natura a fost mama vitregă a noastră, a tuturor. Nu i critic pentru că nu apreciază omul pe care l-au ruinat. Atâta cât mi-a fost masa roșie de vin și trandafiri, ce le păsa? Geniul meu, viața mea de artist, opera mea și liniștea ce-mi trebuie ca s'o îndeplinesc, nu erau nimica pentru ei... Recunosc că mi am pierdut capul... Eram orbit, pierdut... incapabil să judec. Am făcut un pas fatal. Și acum... Sunt așezat pe o bancă de lemn, într'o celulă de pușcărie. În toate tragediile, există un element grotesc. Cunoașteți elementul grotesc dintr'a mea. Să nu credeți că nu mă cert: mă blastem zi și noapte pentru nebunia de a fi permis unui lucru să-mi domine viața. Dacă zidurile astea ar avea un ecou, el ar repeta mereu: »Nebune!...«¹

Zeii îmi dăseră aproape tot. Dar am căzut în ispită și mi-am dat lungi perioade de petreceri nebune și senzuale. Petreceam făcând pe derbedeul, pe »dandy«, pe omul de modă. M'am înconjurat de caractere mici și spirite meschine. Devenii risipitorul propriului meu geniu și simții o bucurie bizară de a stărui într'o tinerețe veșnică. Obosit să fiu în înălțimi, coborîi cu chibzuință în adâncimi, în căutarea noilor senzații. Celace pentru mine era paradoxul în sfera gândirei, fu perversitatea în sfera pasiunii. Dorința, la sfîrșit,

¹ Din scrisorile către Robert Ross.

să rupă aceste legături. Croația, Dalmația și provinciile anexate, Bosnia și Erțegovina, se întâlnesc truspatru cu hotarele lor și sunt populate în majoritatea covârșitoare de slavi. Nu este firesc ca aceste țări să tindă la o apropiere și mai mare prin o singură și unitară administrație și să aibă ele un centru comun. Fiecare din aceste țări sunt puse pe calea regimului constituțional, însă fiecare sub alte forme. La Zagreb funcționează un parlament croat, care are de a face cu două guverne, unul la Zagreb, altul la Budapesta. La Zara funcționează un parlament croat-italienesc, care lucrează cu guvernul austriac, însă nu știe dacă mâne nu va fi pus sub cel unghuresc. La Sarajevo noul parlament va avea de a face cu guvernul austro-ungar comun și totdeodată și cu guvernele din Viena și Budapesta. Este de mirat, când în asemenea împrejurări popoarele acestor provincii, circa 5 1/2 milioane suflete, cu peste 100 mii kilometri pătrați, tind a avea un singur parlament și un singur guvern?

Trialismul este deci pe cale de a se realiza în mod firesc, și ceice nu-l vor, îl sprijinesc și ei, fie în mod direct fie indirect. Dacă dualismul nu va cădea mai timpuriu, de sine, prin incapacitatea de guvernare a unghurilor, dovedită cu prisos, și dacă el va mai putea fi cârpit și lipit de nevoie, de azi pe mâne, are să-l răstoarne trialismul, care prin anexarea Bosniei și Erțegovinei se impune.

Congregațiunea comitatului Turda-Arieș. Cetitorii noștri au fost de sigur plăcut surprinși, când au cetit apelul dlui Emil Kormos Alexandrescu, președintele comitatului comitatens din Turda-Arieș, prin care chiamă la luptă pe membri congregațiunii com. Turda-Arieș. Ne-am obicinuit a numai auzi vești îmbucurătoare din acest comitat, locuit în parte covârșitoare, de români. Se credea, că țara lui Iancu a amorțit cu desăvârșire sub perzecuțiunile ne-

mițate ale unui sistem necruțător. Cu atât ne este mai mare bucuria, când vedem semne de viață. Așa credem, că a fost timpul suprem, ca inteligența română din acest comitat să și lapede indolența și cu puteri unite să caute a sana multe rane cauzate mare parte prin nepăsare, față de durerile vitejilor moși.

Domnul Emil Kormos Alexandrescu, noul președinte al comitatului comitatens lucră cu mult zel și devotament, având întru ajutor pe distinsul și energicul avocat Dr. Valer Moldovan, și o pleiadă întreagă de avocați, preoți, dascăli și proprietari inimoși. În com. Turda sunt protopopi și preoți de o rară cultură și cu bune sentimente naționale, avocați cu bun renume, o clasă de cărturari cu avere, cu drept cuvânt putem aștepta deci o încheiere sănătoasă în acest comitat. Cu Dumnezeu înainte!

Urăm din inimă izbânzi frumoase tinerei mișcări din ținutul Turdei.

*

Situația în Austria. Dieta Boemiei, convocată pe azi, va fi probabil imediat ajurnată. Opoziția germană a hotărât obstrucția și orice desbateri serioasă va fi cu neputință. În schimb va fi convocată camera deputaților din Viena pe ziua de 20 Oct. Situația însă e absolut nebănuită și nu sunt perspective de o lucrare pașnică și rodnică în parlament. Partidele opoziției slave sunt înverșunate contra guvernului. Totuși d. Bienerth este hotărât să facă o încercare. El va rosti la deschidere un discurs, făcând un apel către deputați ca să înleznească lucrările camerei. Apelul acesta va fi baza unei discuții din care poate să rezulte o lămurire a situației. Totuși nădejdea dlui Bienerth este privită ca exagerată și o atmosferă de îndoielă stăpânește spiritele.

Procesul ziarului »Reichspost«. Ziarul din Viena primește acum știrea din Budapesta că d. Emil Babeș are intențiunea de a da ziarul în judecată pentru »memoriul« pe care i-l-a atribuit lui. »Reichspost« adaugă în comentariu că știrea nu-i prea probabilă și că nu-l impresionează de loc.

O calomnie îndrăzneată. Ziarul vieniez »Deutsches Volksblatt« anunță că d. Dr. Aurel C. Popovici, va da în judecată, pentru calomnie, pe cei dela »Wiener Montags Journal«.

Acest ziar afirmase că d. Popovici a rămas dator pentru imprimarea ziarului săptămânal »Gross-Oesterreich«, datorie pentru care urma ca d-sa să fie urmărit.

Aceasta a făcut pe d. Dr. A. C. Popovici să se adreseze telegrafic către »Deutsches Volksblatt« desmintind știrea și anunțând darea în judecată a lui »Wiener Montags Journal«.

Încă un ecou dela congresul medical. Cetitorii noștri își aduc aminte că dintre toate naționalitățile slave, subjugate, singurii polonezii au crezut nimerit să ia parte la congresul internațional de medicină din Budapesta. Se știe că toți unghurii, cari nu știu ce este buna-cuviință, au intrigat în așa fel, încât polonezii numai bucurie n'au putut să aibă.

Ziarul vieniez »Vaterland« primește acum o telegramă din Cracovia, din care se vede răsunetul pe care l'a avut această chestiune.

Zilele trecute s'a convocat în acel oraș o conferință a tuturor societăților medicale din Galizia, în care profesorul Nicherkiewitsch arată, foarte amărît, ce primire rece au avut polonezii la Budapesta. În comisuni n'au fost reprezentați. Mai mult: ziarele unghurești au trecut cu totul sub tăcere referatele prezintate de medicii poloni.

Cauza acestei purtări profesorul o găsește — abia acum. a treia zi după Paști — în ura veninoasă a unghurilor.

Medicii prezenți au hotărât să trimeată colegilor maghiari expresia indignării lor față de această atitudine necuviințioasă. În același timp vor înainta un memorandum viitorului congres medical, care se va ține la Londra, protestând energic și cerând ca pe viitor să fie și ei socotiți în rindul oamenilor.

Din parte-ne, regretăm, firește, amărăciunile pe cari au trebuit să le înghită medicii poloni. Dar vorba ceea: ce-și face omul singur...

Căci doară locul lor nu era între unghuri; ei ar fi trebuit să urmeze pilda românilor, cum au urmat-o atâtea alte naționalități.

Nu mai puțin întâmplarea cu polonezii e încă un exemplu pentru aceia cari ne bat capul cu »moderația«, căci se vede odată mai mult cum primesc unghurii o asemenea atitudine.

Cu toate acestea, știu acum că în dosul acestei frumșei întregi, oricât de satisfăcătoare ar fi, există un spirit ascuns, ale cărui forme și contururi zugrăvite nu sunt decât feluri de manifestări, — și cu acest spirit vreau să mă pun în armonie. Sunt obosit de formulele alticulate ale oamenilor și lucrurilor. Mysticul în artă, mysticul în viață, mysticul în natură, iată ce caut. Imi trebuie neapărat să l găsească undeva.

De câte ori treci la judecată, treci ca să-ți fie judecată toată viața, tot așa. Cum toate sentimentele sunt sentimente de moarte, și eu am trecut de trei ori la judecată. Întâi, părăsisem sala ca să fu arestat, a doua oară ca să fiu dus la închisoare, a treia oară ca să fiu întemnițat pe doi ani. Societatea, așa cum am constituit-o noi, nu va avea nici un loc pentru mine și n'are nici una să-mi ofere; dar Natura, ale cărei plai dulci cad tot așa de bine pe drepti și pe nedrepti, și avea în stânci despăcături unde să mă ascund, și văi tainice, în liniștea cărora voiu plânge fără să fiu tulburat.

Ea va atârna steie de pereții nopții ca să umbli fără greș în beznă, și-și va trimite vântul să sufle pe urma pașilor mei, ca să nu mă mai alunge nimeni la moarte: ea mă va curăța în apele mari și mă va însănătoși cu ierburile amare.*)

În închisoarea dela Reading lângă oraș, e un mormânt de infamie și acolo e culcat un ticălos consumat de dinți de flacări; într'un lințoliu arzător e culcat, și mormântul său n'are nume.

*) Din »De profundis«.

fiu o boală, sau o nebunie sau amandouă la un loc. În luam plăcerea ori unde plăcea, — și treceam. Uităm că orice mărunță acțiune zilnică formează sau deformează caracterul și că, prin consecință, ceiace ai făcut în taina odăitei, va trebui să strige într'o zi pe coperișe. Încetam să îmi fiu stăpân. Nu mai fui căpitanul sufletului meu și nu știam asta. Am permis plăcerii să mă domine și am căzut într'o oribilă disgrăție. Nu mi mai rămâne acum decât un singur lucru: umilința desăvârșită!...

Dacă merg bine toate, voi fi liberat pe la sfârșitul lui Mai și sper să plec imediat într'un sat de mare, în străinătate, cu R... și M...

Marea, cum spune Euripide spală petele și rănilile lumii.

Sper să stau cel puțin o lună cu prietenii mei, să regăsesc calmul și echilibrul, o inimă mai puțin frământată și gânduri mai liniștite. Simt un dor ciudat pentru marile lucruri simple și primordiale, cum e marea, care e o mamă pentru mine tot atât cât pământul. Mi se pare, că toți, noi contemplăm prea mult natura și trăim prea puțin cu ea. Dau o mare dreptate purtării grecilor.

Niciodată ei nu perorau asupra amurgurilor și nici nu se certau ca să hotărască dacă umbrele pe iarbă erau viorii sau nu. Dar ei vedeau că marea e pentru inotător și nisipul pentru cele umbre. Le plăceau pomii fiindcă aruncau umbră și pădurea pentru tăcerea dela amiază. Vierul își împletea ederă în păr ca să oprească razele soarelui când se apleca peste mugurii tineri, și cât despre artist și jalei, cele două tipuri pe cari

ni le-a dat Grecia, ei împleteau în ghirlande foile laurului amar și ale cucutei, cari altminteri n'ar fi fost de nici un folos oamenilor.

Noi ne numim epoca »utilitariană« și nu e măcar un lucru căruia să-i cunoaștem întrebuintărea.

Am uitat că apa poate să curețe, focul să purifice și că pământul e mama noastră a tuturor.

Ca urmare, arta noastră e fără strălucire, ca luna, și petrece cu umbrele, câtă vreme arta greacă are strălucirea soarelui și pertractează de-adreptul cu lucrurile.

Am convingere că e o purificațiune în forțele elementare și vreau să mă reintorc la ele, ca să trăiesc lângă ele.

Fără îndoială, pentru cineva așa de modern cum sunt eu, »copil al secolului meu«, a contempla simplu lumea, e un deliciu.

Tremur de plăcere când mă gândesc că în ziua când voi fi liber, trifoiul și liliacul vor fi în floare prin grădini și că voi vedea vântul mișcând cu o frumșeță ce-ți dă fiori, aur legănat al unuia și penele de purpură pală a celui alt, așa fel că aerul va fi pentru mine ca parfumurile Arabiei. Linne căzu în genunchi când văzu întâia oară mărăclnii înalți ai unui platou englez, îngălbeniți peste tot de florile sălbatice și mirositoare ale tufișelor și știu că pe mine, stăpânit de acelaș dor de flori or să mă aștepte lacrimi în petalele unei roze. Așa a fost din copilăria mea. Nu e o singură nuanță ascunsă în caliciul unei flori, o singură îndoitură într'o scoică și căreia, printr'o subtilă simpatie, să nu-i răspundă natura mea.

Ca și Theophile Gauthier, eu sunt unul din aceia pentru cari lumea exterioară există.

Un lucru greu de explicat.

„Asociațiunea” și Andrei Șaguna.

Biserica ortodoxă română a fixat pentru serbarea centenarului Șaguna ziua de 4 Octomvrie v. Centrul acestei serbări va fi orașul Sibiu, unde residează capul bisericii și unde a trăit și a lucrat și s'a stins Șaguna. Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român, fondată și condusă la început tot de Șaguna, cu reședința tot la Sibiu, își ține adunarea sa generală, care este ambulantă, în ast an tot la Sibiu și tot în luna lui Octomvrie. Presupunerea n'ar fi fost fără temei, că Asociațiunea tocmai în vederea serbării centenare proiectate și anunțate cu un an înainte, de organele bisericești, se întrunește în adunare generală anume la Sibiu și anume în Octomvrie pentru a serba și ea fie alături de împreună cu biserica. Presupunerea însă precum se dovedește acum este cu desăvârșire greșită. Asociațiunea se întrunește cu 5 zile înainte de serbarea bisericească și programul acestei întruniri nu cuprinde nimic cecece ar dovedi că actualii ei conducători ar voi să-și reamintească, că s'a împlinit o sută de ani dela nașterea fondatorului ei, aniversare serbată de biserică în acelaș oraș cu vre-o câteva zile mai înainte.

Nu credem să fie vre-o intențiune, vre-o manifestație în această coincidență ciudată, dar, ori cum ar fi, ea se prezintă într'o lumină foarte urâtă. Nu am voi să formulăm capete de acuze în contra conducerii actuale a societății noastre atât de populare, din faptul că ea a rămas cu desăvârșire indiferentă față cu aniversarea seculară a fondatorului și protectorului ei, și a lăsat să treacă nebagată în seamă atât data de 20 Decemvrie 1908 cât și data serbărilor bisericești fixată pentru 4 Octomvrie curent. Nici meritele lui Andrei Șaguna, nici memoria lui n'au să sufere nimic din această cauză. Inșă socotim un lucru nepotrivit și greu de explicat, când Asociațiunea caută pentru întrunirea sa anume orașul, în care se concentrează serbările centenare pentru Șaguna, se întrunește chiar cu vre-o câteva zile înaintea acestor serbări, pentru ca nu numai să nu serbeze și ea, ci să ignoreze cu desăvârșire

aceasta serbare. Dacă ar fi posibil a cugeta la o demonstrațiune, — cecece ar fi absurd — demonstrațiunea s'ar fi putut manifesta într'o formă și mai aspră când adunarea Asociațiunei ar fi fost convocată cu programul actual pe ziua de 4 Octomvrie.

Scrisoare din București.

Funcționarismul. — Acuze bulgărești contra stărilor sociale din țară. — Liga balcanică.

București, 26 Septemvrie v.

Prin îndrumarea noastră spre un stat european modern era inevitabil ca societatea să se dedice în mod sporit serviciului public. Teritoriul țării nu l-am sporit, dar am căutat să facem o administrațiune mai în grijită, și prin urmare trebuința de funcționari publici creștea în mod firesc în măsura progreselor țării pe toate terenele. Am înființat o rețea de căi ferate, cari reclama o ceată mare de oameni să o servească. Instructia publică, îngrijită de stat, cerea noi și noi puteri didactice. Biserica a fost pusă și ea supt ocârmuirea statului și preoții au devenit funcționari ai statului. Nu este deci nici o mirare când în săriturile de progres, ce am făcut, de abia se găsea numărul suficient de candidați — calificați și necalificați fără alegere — pentru a satisface trebuințelor mari de servicii publice. Dela o vreme însă fuga progresului s'a moderat și am trecut la un pas mai liniștit în mersul nostru înainte. Cererea după funcționari publici s'a micșorat și ea în mod însemnat, însă oferta nu s'a oprit, ci sporea mereu înainte, fiindcă societatea s'a deprins cu cererea mare; căpătuiala era ușoară, grasă și comoadă. Partidele politice, cari dominează întreaga viață publică, au găsit însă o cheie pentru stabilirea unui echilibru între cererea mică și oferta prea mare. Ele au prins obiceiul de a da afară pe funcționarii, la cari nu puteau conta ca partizani și a-i înlocui cu alții probați și adicți lor. Prin această măsură însă nu s'a redus oferta, ci din contră

ea a sporit și mai mult, căci acum trebuiau două rânduri de funcționari publici, fiindcă numai două erau partidele care se alternau la guvern.

Un rând de funcționari erau »în pâine« și ceilalți răbdau foame până când »ai noștri veneau iarăși la putere«, dacă nu cumva preferau a se metamorfoza politicește în mod neîndoiios mai înainte de acest termen. Guvernele s'au convins însă că așa nu se poate administra țara, și că clasa număroasă a postulanților devine chiar pentru ele o adevărată nenorocire și au început a mai slăbi ceva din sistemul funcționarilor »cu schimbul«. Dar pentru ca halul în care au ajuns țara prin funcționarismul, cultivat îndeosebi, să dispară, va mai trebui să curgă încă multă apă pe Dimbovița. După statistica oficială România avea la anul 1902 cu totul 102.560 persoane în servicii publice retribuite din visteria statului cu suma anuală de peste o sută milioane Lei. Dar nici dela 1902 încoaci n'a putut fi oprită sporirea funcțiunilor. În anul trecut se găseau 11.341 persoane mai multe ca acum 6 ani, introduse cu salarii la bugetul statului; iar sarcina acestui buget s'a mai mărit în această rubrică cu alte 30 milioane Lei. Pentru o populațiune de 7 milioane 137.000 funcționari publici înseamnă o grije administrativă mai mult decât părintească, căci pentru fiecare 100 suflete sunt instituiți câte și doi funcționari publici, cari le îngrijesc și le regulează.

Bulgarii, vecinii noștri, și totodată rivalii noștri în modul de a-și întocmi administrațiunea publică a statului, sunt fără îndoială mai cumpătați și mai sobri în întocmirile lor. O ceată de gazete a impresionat pe »Vecerna Posta« din Sofia atât de mult încât mâniaoasă a trântit în capul României niște învinuiri foarte grele și în mod foarte bătărbănos. Intre altele zice că poporul român muncește în robia »ciocoilor« și că luxul este o preferință specială a românilor. Adversarul mâniaos nu este nici odată un judecător drept. El caută să insulte, nu să

Și până-n ziua când Crist va chema morții, odihnească-se în pace: nici o nevoie nu i să risipească lacrimi nebune, ori să scoată suspine sfâșietoare: omul ucise cecece iubea și de aceea i-a fost dat să moară.

Și fiecare ucide cecece iubește, s'audă toți aceasta: unii o fac cu o privire de ură, alții cu vorbe mângâietoare, lașul cu o sărutare, omul brav cu o spadă!..*)

„Suzette“.

Acesta este titlul celei mai noi piese a lui Brieux. După titlu, te ai putea aștepta la vre-o farsă ușorică dintre acele pe cari le denumim »franțuzești«. Dar iscălitura exclude din capul locului o asemenea temere. Brieux este un moralist, cel mai grav dintre moralisti. În unele piese a ridicat probleme din cele mai grave, cari l-au trecut de adreptul între scriitorii revoluționari. Așa a fost *les Avariés*, pe care cenzura a interzis-o, căci și la Paris ca și la Londra și mai în toate părțile, cenzura și a păstrat toată puterea în materie de teatru. Nu mai vorbim de »Toga roșie«.

Este curios că deși clarificat astfel, Brieux a ajuns membru al Academiei și tocmai această nouă calitate a lui Brieux face ca orice nouă lucrare a lui să fie așteptată (cu multă încordare. Nu-i vorbă, s'au văzut academicieni cari să-și... feștească »grantul« cu piese foarte ușurele, toc-

*) Din »Balada închisoarei dela Reading«.

mai de genul pe care l aminteam mai sus. Imi aduc aminte că asupra lui Henri Lavedan s'au făcut atâtea presiuni oculte, în cât pe ațișele cari anunțau piesa *Le vieux marcheur* a fost silit să suprima titlatura »de l'Académie française« care în mod firesc îi sublinia numele. Dar se pare că d-nii dela academie suportă mai ușor asemenea manifestații decât pe cele »revoluționare« și le vine destul de greu să înghită pe colegul lor Anatole France care după ce-a devenit academician a devenit și revoluționar. Nu cumva se va fi întâmplat cu Brieux tocmai din contră?

Din câte spun cronicarii teatrali — *Suzette* nu s'a tipărit încă în volum — noua piesă, prin problema ce ridică și prin felul cum o rezolvă, e menită să împace pe toată lumea.

Suzette este o fetiță care suferă toate chinurile sufletești din cauză că părinții se ceartă și sunt în divorț. Lupta dintre soți începută din pricina infidelității soției, continuă pe urmă din cauza copilei, pe care ambii părinți o iubesc de o potrivă și și o smulg unul altuia, fiindcă fiecare vrea s'o aibă pentru sine.

Cum vedeți, subiectul nu e nou. A fost tratat de nenumărate ori și în piese de teatru ca și în bucăți literare de alte genuri. Nici împăcarea soților din cauza copilului nu e ceva nou. Decât, din desfășurarea acțiunii — așa cum o putem cunoaște din rezumatele acelorasi cronicari — se pare că teza autorului nu e bine susținută, sau mai bine zis că propaganda pe care o face nu poate atinge rezultatul dorit.

După ce s'a scris atâtea pentru a obține legea divorțului — căci în adevăr e barbar ca două ființe să fie legate pe vecie ori cari ar fi dramele ce le despart în realitate — e firesc și e bine, azi după ce legea există, ca să se facă și propaganda contrară și să se arate soților, prea grăbiți cu »incompatibilitatea de caractere« că atunci când sunt copii la mijloc sunt datori să se gândească mai mult la aceștia decât la propriile lor dezagramente. Dar în acest scop trebuie să-ți alegi și un conflict potrivit. Când iei ca temă necredința unei femei e cam greu să ajungi la rezultatul dorit, pentru că în definitiv nu prea se va găsi bărbatul — dacă e în adevăr om demn — care să poată continua traiul cu femeia înșelătoare.

Să admitem însă că tocmai acest quasi imposibil l a ispitit pe Brieux, care a vrut să arate tocmai o asemenea înaltă pildă de moralitate superioară: un bărbat care merge atât de departe cu iertă, încât pentru dragostea copilului său își iartă și femeia necredincioasă, impunându-și de bună voie o viață întreagă de suferință. Negreșit, aceasta ar putea fi tendința unui moralist și el e în drept să predice o asemenea purtare și să spere chiar că va găsi imitatori.

Dar în acest caz se ivește o nouă dificultate, care credem noi că ar constitui principala slăbiciune a piesei, așa cum o cunoaștem din dările de seamă. Dacă femeia vinovată și iertată este necinstită, în senzul conjugal al cuvântului, soțul ultragiț și iertător nu este și el numai necinstit în acelaș senz — că a avut amante, cecece după morala curentă nu e tocmai grav și în tot cazul

spună adevărul. Cu toate aceste trebuie plecată urechia și la cuvintele adversarului și cercetat dacă nu cumva se ascund supt mânia și grosolănia lui și vre-un grăunte de adevăr.

De altă parte și în același timp când »Vecerna Posta« emite bătăniile sale la adresa României, se fac încercări pentru o înfrățire și o confederație a popoarelor balcanice, între care pe nedrept sunt numărați și românii. Mai săptămânile trecute a fost fondată aici în București o societate supt denumirea de »Liga balcanică«. Președinția acestei societăți a luat-o cunoscutul naționalist general Pilat, iar conducerea ei și-a păstrat-o tot așa cunoscutul apărător al albanezilor »prințul« Albert Ghica, care trece drept un pretendent la tronul albanez. Activitatea Ligei este deocamdată platonice. D. Argițeanu, corespondentul din București al »Vecernei Posta« — tocmai ea! — a ținut în localul societății o conferință despre dezvoltarea ideii confederației, urmată de concert »intim«. N'avem nevoie a accenta în deosebi că întreaga plăsmuire este lipsită de vr'o însemnătate oare-care

O satisfacție croaților?

Am dat ieri știrea, că ministrul de externe Aehrenthal a declarat baronului Rauch, banul Croației, că desaproabă cu desăvârșire politica acestuia și că nu va aproba nicidecum persecuția sârbilor din Croația. În urma acestora — spuneam — că situația baronului Rauch este zdruncinată.

Banul baron Rauch ar fi declarat că are nevoie de concesiile naționale din partea ungarilor pentru Croația, pentru a-și putea urma politica în Croația. În momentul de față însă nu poate fi vorba de concesiile, din cauza crizei ungare.

Dacă din această pricină misiunea lui Rauch va eșua, e foarte probabilă numirea unui general ca ban al Croației, până la restabilirea unui regim parlamentar.

Aceasta este informația pe care o primim din Viena din cercuri bine informate. Ea este de o importanță colosală și cine știe să citească printre rânduri va găsi într'însa semnele unor însemnate evenimente ce se pregătesc.

putea aduce în mod logic iertarea reciprocă a ambilor vinovați — dar el este necinstit în înțelesul general al cuvântului, este escroc și plastograf; iar când o răpește pe fiică-sa Suzette, ca s'o aibă numai el, iar nu și mama ei, aceasta îi amenință că-i va denunța pungășia făptuită. E dela sine înțeles că bărbații cari ar avea să învețe cum să se poarte și ar fi puși în situația nenorocită de a-și ierta soția păcătuitoare — nu vreau să zic păcătoasă — dela sine înțeles că se vor revolta și vor zice că nu vor să ia exemplu dela un pungăș, care, evident, nu putea avea simțul onoarei.

Este drept că Brioux, pentru a nu-și nenoroci cu totul teza, a avut grija să nu realizeze împăcarea supt imperiul acestei amenințări. Din potrivă soțul se împacă tocmai în momentul când femeea, obosită de luptele duse până atunci, declară că renunță la orice pretenții, renunță și la copil, pentruca aceasta să nu mai sufere din cauza ei. Această dovadă de dragoste îl biruiește; dar este evident că ar fi fost biruit în orice caz prin arma pe care o avea femeea izgonită: secretul

Se știe că baronul Rauch este o creatură a coaliției maghiare, care l-a trimis la Agram ca să pedepsească coaliția sârbo-croată pentru obstrucția ce l-a făcut în parlament, și a contelui Aehrenthal, protectorul intim al coaliției maghiare.

Se pare însă că a venit vremea când baronul Rauch va trebui să cadă. Suntem informați că membrii croați ai parlamentului au început pe sub mână tratativele cu Kossuthistii pentru a înscena o a doua rezoluție fiumană, pe bază kossuthistă.

Așa se explică că în ședința parlamentului dela 29 Septembrie croații n'au făcut nici o declarație de principii.

Ca atare, rolul lui Rauch s'a isprăvit. Guvernul maghar e gata să l sacrifice, pentru a face împăcarea cu croații. Când zilele trecute Rauch a venit la Budapesta, Kossuth n'a avut timp să-l primească.

Văzându-se astfel tratat, Rauch a venit la Viena ca să se plângă celui alt protector al său, contelui Aehrenthal. Acesta a fost în totdeauna și este și acuma partizanul oligarhiei maghiare. Prin urmare Rauch n'a nimerit la loc bun. După informația corespondentului nostru, și Aehrenthal l-a lăsat pe Rauch să cadă. Această știre este în deplin acord cu celelalte știri ale noastre, pe cari le confirmă.

Ne putem deci în curând aștepta la reînnoirea rezoluției fiumane pe bază kossuthistă și la căderea baronului Rauch. Grațierea ori cel puțin reducerea pedepselor condamnaților din Agram va fi una din satisfacțiile ce se vor da croaților.

Scrisoare din Paris.

Paris, 6 Octombrie.

Iarna la Paris — Tot despre »Legenda veacurilor«. Povestea unei mese. — Expoziția dela Grand-Palais Un român aviator.

Începe să miroase a iarnă. Incelul cu încetul, Parisul își ia înfățișarea lui iernatică. E mult de când l-au părăsit rândunelele, căutându-și cuiburile părăsite, în cine știe ce țară cu cer senin și soare cald; și odată cu plecarea lor, s'au răntors parizienii, părăsind țărnicurile răcoroase și ceoasele vărfuri de munți.

Blăni scumpe încep să împodobească gâturile cucoanelor, trăsurile se închid una câte una, iar la colțurile de stradă, și-au așezat cuptorul întâi negustori de castane...

...Ah, câte amintiri nu-ți evocă mirosul cald al castanelor prăjite, aburii parfumați ce se răspândesc în aer! Castanele prăjite miros a început de stagiune; cu ele vin întâiele volume de ver-

plastografiei și escrocheriei. Obosită un moment, ea putea fi perfect odihnită a doua zi — și atunci pas' de mai fă pe grozavul.

Academia poate fi liniștită: piesa nu este revoluționară în tendința ei. Dar putem zice că de astădată Brioux a fost revoluționar fără voie. Spectatorii — aceia cari țin să scoată morală din piesele văzute, mai ales din piesele unui moralist — nu vor fi fost îndușoșiți de peripețiile luptei și împăcării dintre cei doi soți, pe cari îi vor fi caracterizat cu zicala franțuzească: »ils s'entendent comme larrons en foire« (se înțeleg ca hoții la bălcu); dar tocmai aceste peripeții, expuse atât de sugestiv, dupăcum ne asigură cronicarii teatrali, îi vor fi umplut de scârbă împotriva familiei de azi, așa cum se prezintă în foarte multe cazuri — și aceasta este partea revoluționară, din acest punct de vedere Brioux este și astăzi tot cel de altă dată.

Liviu.

suri ale anului. Întăiele adieri de iarnă, și obrajii îmbujorați de frig întâia oră, a fetelor sglobii și ai copiilor rumeni.

Cu ele vin — în țările nordice, în România, în Ardeal — povestirile fulgilor de zăpadă, a lacurilor înghețate și a frumoaselor Dumineci de iarnă, cu câmpuri troenite de ninsoare, peste cari strălucește ca o comoară de pietre nestimate, lumina soarelui resfrântă în fiecare fir de zăpadă, în fiecare cristal de gheață. Vin clinchete de zurgălăi și sgomote ușoare de săni ce zboară peste albul nefărșit, și urlete de vânt, auzite de departe de lângă focul prietenos al căminului.

Aici însă, ne așteaptă tristețea zilelor cețoase cu cer bolnav, cu ploaie și cad mereu, posomorâți, sombri, așternându-se pe casele înalte, negre, pe pomii goi, pe ulițele murdare, și-n sufletele visătorilor dormici de ceruri străine, a Baudelaire-ilor sombri, chinuți veșnic de urî, de spleen-ul ucigător al cetăților uriașe...

Aici, zăpada nu e albă; fulgii săraci sunt cenușii, amestecați cu ploaie și cad mereu, posomorâți, sombri, așternându-se pe casele înalte, negre, pe pomii goi, pe ulițele murdare, și-n sufletele visătorilor dormici de ceruri străine, a Baudelaire-ilor sombri, chinuți veșnic de urî, de spleen-ul ucigător al cetăților uriașe...

Alăitieri seară, o cavalcadă originală, compusă din personaje împrumutate romanelor lui Victor Hugo, s'a dus la biserica Notre-Dame, în mijlocul mulțimei adunate acolo, ca să sărbătorească »Legenda veacurilor«. Erau călăreți îmbrăcați în toate felurile, purtând în mână prăjini încărcate cu lumini de toate colorile, fete cari duceau ghirlande de hârtie, o Esmeraldă veselă, cu toba și capra ei legendară, iar la sfârșitul șirului, un episcop îmbrăcat în haine de sărbătoare, un epi cop bătrân, ras peste tot, purtat pe umeri, care dădea mereu din cap, căsca gura și-și mișca mâna în semn de binecuvântare. Și tot alaiul acesta era urmărit de câteva automobile înalte, încărcate cu reflectoare de actilenă, cari își aruncau lamele de rază departe, luminând ca ziua, procesiunea istorică.

Iar în fața lui Notre-Dame, se ardeau focuri bengale, cari luminau cu roșu fața bisericii, casele din jurul ei, Sena până departe și o jumătate din cer.

... Despre »Legenda veacurilor« se zice că e pentru Victor Hugo cea ce e »Hamlet« pentru Shakespeare, »Infernul« pentru Dante și »Faust« pentru Goethe. Insuși autorul a spus că această culegere de versuri e cea ce a făcut mai bun, cea ce nu crede să întreacă. Masa pe care au fost scrise poeziile cari compun »Legenda veacurilor«, se poate vedea la muzeul Victor Hugo: e o masă simplă, de lemn ordinar, fără nici un caracter special.

Victor Hugo o dăruise prietenei sale, d-na Dronet, cu următoarea dedicație:

»Dăruiesc doamnei Dronet această masă, pe care am scris »Legenda veacurilor«. Guernessey, 16 August 1859«.

Prin testament, d-na Dronet a lăsat acest dar unui nepot al ei, — administratorul de azi al muzeului Victor Hugo.

Intr'o zi, el își găsi servitoarea ocupată să frece cu leșie masa, tocmai unde era dedicația marelui poet.

— Nu înțeleg de loc — zise dânsa — cum se poate că domnul, care e așa de curat și de îngrijit, să aibă o masă așa de murdară«.

Negreșit, stăpânul mesei o opri la timp: dedicația era încă citeată. Dar ca s'o apere în viitor de asemenea... îngrijiri nefolositoare, administratorul a pus peste scrisul lui Victor Hugo o sticlă, supt care se poate citi și acum »Dăruiesc aceasta masă... etc.«

La Grand-Palais s'a deschis de câteva săptămâni, expoziția de baloane, dirigiabile, aeroplane, biblane și alte curiozități aeronautice, — expoziție despre care am pomenit ceva într'una din scrisorile mele trecute.

Contra pistruielor și alunițelor

să folosiți

Crema și săpunul de lapte benzoe

original a lui KÁRPÁTI,

fiind unicul cosmetic ideal pentru mâni și față. În câteva zile depărtează pistruiile și toată necurătenia pielii. Comandele de 6 doze se expediază franco. Se poate căpăta d la preparatorul Kárpáti János farmacist în Arad, Boros-Béni-tér Nr. 15; precum și dela drogueriile și parfomeriile din Arad. Magazin principal în Budapesta: farmacia Török József Király-utca Nr. 12.

Să nu folosiți și să nu primiți numai cremă de lapte benzoe a lui Kárpáti, prețul 1 cor și săpun de lapte benzoe, prețul 70 fil. Să vă păziți de imitațiuni!

Nimic mai interesant, pentru cei pe cari li interesează progresul aviației, decât această impunătoare expoziție. Sunt arătate aici, începând de la balonul simplu al fraților Montgolfier, urmând cu baloanele naiv colorate, cu nacela picată, de mai târziu, continuând cu aerostatele perfecționate din veacul trecut și sfârșind cu dirigiabilele și aparatele mai grele decât aerul, inventate în zilele noastre, — sunt arătate zic, toate fazele prin care a trecut deslegarea problemei navigației aeriene.

Locul de onoare îl ocupă gloriosul aeroplan, cu ajutorul căruia Blériot a trecut Canalul-Mănecii; e învechit, rănit — ca un erou, în mijlocul atâtor aparate noi, și înconjurat de flori, pe o rotundă de iarbă. Pe de lături, monoplane și biplane mai mari și mai mici, fiecare cu numele său. Biplanele fraților Wright, *Antoineta* lui Latham, sveltă ca o rândunică; urcate în slavă, cu fruntea lipită de tavanul expoziției, stau baloanele, — ca o mărturie a gloriei trecute, în sălile lăturalnice, expoziții de jucării în formă de aeroplane, expoziții retrospective de aeronautică, expoziții de mici monoplane și biplane, cari candidază pentru nemurirea viitoare.

Printre reprezentanții noii serii de aviatori, își expune modelul de aeroplan și un român, d. Purcăreanu. D-sa e mecanic în Paris și după cum spunea un prieten — căruia noi li zicem Tristul — are »scânțea divină«.

— Dacă ar avea bani să-și poată lucra aeroplanul, ar face minuni... Dar e sărac și nu-l ajută nimeni... Uite, modelul expus aici și l-a făcut adunând cuie și potcoave de pe stradă și topindu-le... Precum vezi, aparatul l-a fost primit aici, și probabil, au să-l premieze... Atâta are Purcăreanu că nu prea are inițiativă... e cam leneș...

Il întâlnim pe d. Purcăreanu pe o alele a expoziției. Ne duce la aeroplanul d-sale, aruncă priviri de bunăvoință boaloanelor, surâde cu ironie unor aparate prea încărcate cu pânze »cari se târâsc pe pământ și zboară ca lebede« și se plânge că nu-l ajută nimeni.

Il poftesc la mine acasă pe a doua zi.

»Mai stăm de vorbă, zic, poate facem rost de niscaiva parale, să-ți patentezi invenția. Scriu un articol... facem gălăgie în gazete... ce zici?»

— Viu mâine, Duminecă.

— Bine. Adu-mi o descripție a invenției d-tale.

— Aduc. Aduc și un articol despre aeroplane.

— Bravo! La revedere pe mâine.

A doua zi n'a venit. L-am întâlnit seara.

— N'am venit ieri. Am fost la pictorul Le-verin, la un ceai... Am petrecut bine... Era lume multă, erau și femei.

— Să fii sănătos, prietene... Când vei avea vreme, mai vino... sunt acasă totdeauna dimineața...»

Și ne-am despărțit, convins odată mai mult că »Românul e născut poet«.

Tristan.

Din Străinătate.

Situația guvernului turc. Paris. — Din convorbirile pe cari le-a avut colaboratorul ziarului »Le Temps« cu marele vizir și cu ministrul de externe, reiese că guvernul se simte stăpân pe situație. Guvernul e hotărât să introducă mai multe reforme în ce privește politica internă. Marele vizir a declarat între altele că dreptul de intervenție al patriarhului se referă exclusiv numai la chestiunile absolut religioase, de aceea guvernul nu va permite ca patriarhul să intervină și în alte chestiuni. Marele vizir și a exprimat speranța că unirea tuturor elementelor naționale din imperiul otoman se va putea face fără dificultăți. Toată puterea se află exclusiv numai în mâinile guvernului, care va ști cum să uzeze de ea.

Vorbind despre manifestul tinerilor egiptieni către guvernul englez, marele vizir a declarat că guvernul turc nu are nici o legătură cu naționaliștii din Egipt și nici nu dorește ca să între în

relațiuni cu dânsii. Guvernul turc e mulțumit cu situația politică din Egipt, așa cum e astăzi.

Deputația turcă la Livadia. Se anunță din Petersburg: Deputațiunea turcă a sosit la Livadia și se va prezenta azi Vineri țarului. În Rusia se atribuie acestei deputațiuni o importanță cu atât mai mare cu cât se știe că la audiență va asista și Isvolski împreună cu ambasadorul rus dela Constantinopol.

»Koelnische Zeitung« află din Constantinopole din bună sursă că trimiterea misiunii otomane la Livadia are nu numai un caracter de politețe ci și o mare însemnătate politică. Rifaat pașa are imputernicirea trebuincioasă pentru o mai cordială înțelegere politică și militară, între cari și în privința acordului asupra trecerii vaselor de războiu prin Dardanele. Rifaat trebuie de asemenea a-și depune toate silințele și toată energia în favoarea unei întrevederi între țar și sultan, întrevedere pe care cercurile dirigente din Constantinopole pun o mare greutate sperând a recăștiga pentru Poartă deplină libertate de acțiune în partea turcească a Mării Negre și rezultate însemnate pentru pozițiunea Turciei în concertul europeanesc.

Patriarhatul dela Târnova. »Politische Correspondenz« din Viena află din Sofia:

Svonul că guvernul bulgar se va folosi de aniversarea independenței spre a reînființa patriarhatul dela Târnova, nu se confirmă. În unele cercuri se afirmă cu toate aceste că acest plan există, se accentuează însă că reînființarea patriarhatului nu va avea ca urmare desființarea exarhatului din Constantinopole. Această instituție va continua să funcționeze în interesul bulgarilor ortodocși din Turcia.

Sute de arestări în Cetinge. Din Cetinge se anunță că arestările în afacerea conspirației continuă. Numărul persoanelor arestate se urcă până acum la câteva sute. Între cei arestați se află și maiorul Sotschnitan, fiul cunoscutului voevod. El a fost însă pus în libertate, în urma intervenției ambasadorului rus.

Interesele Franței în Maroc. Generalul D'Amade, fostul comandant al trupelor franceze în timpul expediției la Casablanca, a declarat unui redactor al ziarului »Matin« că expediția spaniolă în Maroc a creat o situație extrem de periculoasă pentru Franța. Această expediție trebuie să înceteze, altfel, influența Franței în Algeria și chiar poate și liniștea ei vor fi periclitate. Viitoriul Algeriei este îndreptat spre Oceanul Atlantic prin drumul pe uscat care trece prin Udjda, Taza, Fez și Rabat.

Dacă Franța nu vrea să-și expună prestigiul și interesele sale în Algeria, ea nu poate să permită ca Taza să cadă în mâinile spaniolilor, altfel ar însemna pentru Franța un adevărat Fachoda marocan. Chiar dacă spaniolii nu au acum această dorință, ei vor fi siliți să pună mâna pe Taza printr-o necesitate militară și politică. Primele succese ale spaniolilor au produs în toată Spania o redeșteptare a partidului militar; chiar regele Alfonso nu și-a ascuns dorința de-a căuta în Maroc un fel de despăgubire pentru coloniile pierdute; de altminteze se știe că guvernul spaniol e supt influența Vaticanului.

Franța trebuie să intervină dacă vrea să salveze interesele sale economice și politice în Africa.

Ministrul de război a cerut generalului D'Amade, care este în concediu la Montauban, explicații asupra declarațiilor făcute de el corespondentului ziarului »Matin«.

Scrisoare din Roma.

Papa bolnav. — O naștere în Vatican. — O spargere ingenioasă.

— Dela corespondentul nostru. —

Papa bolnav.

Dela 1870, decând italienii au cucerit Roma, papa s'a închis în Vatican și a urmat să și aibă curtea lui, soldații lui, politica lui aparte, considerându-se prizonier în Italia și în Roma, care i-s'a luat samavolnicește — zice el.

Cu toate că este izolat și separat, cu toate că anticlericali îl urăsc, cu toate că puterea papală a rămas numai ca o amintire de care azi nimeni nu mai face caz, totuși papa este un punct de curiozitate și de interes pentru toată Italia și pentru mare parte din Europa.

O schimbare în politica papală față de Italia și de lumea liberală, te așteaptă ori de câte ori, moartea chiamă în paradis pe vre-un papă, și iată de ce, la fiecare indispoziție a papei, toate gazetele și toată lumea din Italia se ocupă cu viu interes.

Cu toate că se ține un adânc secret asupra sănătății papei — când aceasta este șubredă — totuși, când transpiră câte ceva, detaliile ce se dau și proporțiile ce ia indispoziția papei, sunt îndoite.

Zilele acestea, a circulat vești alarmante asupra sănătății lui Pius al X, și acum în urmă, gazetele zic, că *pare* că este vorba de o indispoziție fără gravitate: *pare* că papei i-s'a umflat un picior, din pricina dambalei de care suferă, iar medicii *pare* că au declarat că nu este vorba decât de o maladie fără nici o importanță.

Zic *pare*, pentru că dupăcum vă spui mai sus, secretul cel mai mare, se cercă să se păstreze asupra sănătății papei.

O naștere în Vatican.

Și fiindcă vă vorbesc despre papa, să vă spun că în palatul Vaticanului, zilele trecute s'a întâmplat o naștere.

Da; cu toate că în zidurile Vaticanului nu se pomenește picior de femeie, totuși o... femeie a născut... o femeie de leu, o leoaică.

Anul trecut împăratul Abisiniei, Negusul Menelik, a dăruit papei o păreche de lei tineri. Aduși din Abisinia cu mare băgare de seamă, leii au fost instalați într'una din grădinile Vaticanului, într'o cușcă de fier. Incețul cu incețul leii au crescut și alaltăieri leoaica a dat la lumină doi pui, cari zice că seamănă cu doi pui de pisică.

Dacă în fiecare an Vaticanul o să aibă câte alți doi pui, în vr'o zece ani, o să ajungă să aibă o turmă de lei. Ce o să facă papa cu ei?

O spargere ingenioasă.

Nu știu ce să mai inventeze hoții ca să comită spargeri, cari mai de care mai ingenioase. Povestirea faptelor de mai la vale, au ceva »alla americana« ca ingeniositate — probă că rassa latină nu se lasă mai pe jos decât America... chiar și în rele.

Într'o agenție de expedițiuni, un birou care se însarcinează cu expedierea mărfurilor, cuferilor, bagajelor — s'a prezentat pe inserat doi hamali, aducând o ladă de lemn foarte grea, pe care era scris cu litere mari: *Frangile. Atențiune.*

Hamalii spuseră d-lui Schmit, proprietarul agenției, că trebuie să se expedieze această ladă pe adresa unui domn de Sanctis din Ancona. In-

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cerești o sticlă de

SPIRIT DE GHIATA

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. s. se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fliteri, o sticlă mare 1 cor. 20 flil., 3 sticle mari

sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Főter nr. 126.

Se expediază zilnic în toate părțile țării.

trebați ce este în ea, declarară că sunt vase de maiolică.

Cum era pe seară, aproape de închiderea agenției, lada fu dusă în deposit, pusă binișor jos, și lăsată să fie expedată a doua zi.

A doua zi, când a deschis prăvălia, bietul domnul Schmidt — un neamț instalat la Roma — a găsit casa de bani spartă, tăiată cu un fierăstrău circular. Speriat și nepricepând ce s'a petrecut, a dat alarmă.

S'a stabilit din cercetările poliției, că un hoț fusese închis în ladă, hoț care a spart casa de bani.

Intr'adevăr, capacul lăzei s'a găsit, rupt, în ladă erau pale, o cutie cu chibrituri, o dală, un ciocan. Cassa de bani avea o gaură făcută cu fierăstrăul circular cât puteai să bagi mâna, dar din fericire, cea 4000 de franci ce erau în ea, nu au fost furați, pentru că erau închiși într'o despărțitură din fundul casei.

Hoțul s'a mărginit cu 10 franci, ce a găsit în cutia unui birou, și... pe aci îi-e drumul.

Și poliția?

Poliția îl caută și acum, precum caută pe cei doi hamali cari au adus lada, dar iai de unde nu-s.

Coresp.

In preajma congresului național bisericesc.

O chestiune de discutat.

— 1/14 Octombrie.

Săptămâna viitoare, Joi se va deschide congresul național bisericesc în Sibiu. Parlamentul nostru bisericesc va avea din nou să discute o serie de însemnate chestiuni actuale, cum sunt chestia școlare, apoi chestiunea catechizării, chestiunea cea mai proaspătă: neîntărirea alegerilor de episcop din Caransebeș. Alături de aceste chestiuni importante, nu vor trebui însă lăsate în părăsire nici chestiunile de organizație și viață administrativă.

Statutul organic, opera uriașului al cărui centenar se va serba, oricât ar fi de măreață, nu poate fi desăvârșită. Mai ales în realitatea aplicării spiritul și chiar textul lui pot fi jignite prin dispozițiuni ulterioare. În privința asta găsim că e de interes articolul de mai la vale pe care-l primim dela un protopop din archidieceză și îl supunem atențiunii membrilor congresului național.

Deoarece asupra Statului organic caută mulți cu ochi invidioși pentru libertățile cele multe, ce ni-le dă și ar dori în tot modul a le restrânge, ca astfel se poată introduce în biserica noastră o înstrăinare între cler și popor, este datorită fiecărui credincios a veghia, ca drepturile cuprinse în el se nu fie întru nimica restrânse de potrivnici. Simțind noi o așa pornire trebuie să-i sărim cu toții în apărare și apărând, potrivit nu ne poate face nici o pagubă. Mai mare rău însă am face, când spărtura ar proveni dela noi și mai uitându-ne de datorințe nu am fi destul de atenți la modul cum se execută principiile lui. Bunătatea Statului organic numai atunci se poate gusta cu deplină mulțumire, dacă se execută și interpe-tează în spiritul contemplat de cei-ce ni-lau făcut și ni-lau dat, pentru-că numai atunci își și aduce roadele sale binefăcătoare.

Dacă cercetăm viața arhierilor de atunci și a acelei pleiade de bărbați din cler și mireni cari cu toții au lucrat la facerea Statului organic, ne convingem că intențiunea lor a fost, ca această biserică săracă și influențată de străini, se fie pusă la adăpost, spre a nu se mai putea amesteca alții în afacerile ei interne, ci clerul cu credincioșii ei la un loc să-și îndeplinească și conducă afacerile lor bisericești ca și în familie, potrivit puterilor și și trebuințelor lor ce se vor ivi după cea mai bună a lor părere. Se înlătore influențe mai dănuoase,

cari ar putea aservi biserica intereselor străine și de partid. De aceea și vedem că organizarea ei este de așa încât fiecare corporațiune își poate aduce legile sale în sfera canoanelor bisericești după cum îi dictează și pretind interesele lor. Așa este sinodul parochial, protopresbiterial, eparhial și congresul, fiecare își aduce legile sale cu majoritate de voturi, cu acea intențiune curată, ca se înainteze biserica și pe credincioșii ei.

Spre păzirea și ținerea acestor legi sunt întocmite forurile justiciare și anume ca for I. Scaunul protopresbiterial, ca for II. Consistorul eparhial și ca al III. for Consistoriul metropolitan, toate aceste întocmite ca să dea și să apere dreptatea în așa mod ca să nu se poată plânge nimeni de nedreptate.

Însă oameni suntem cu toții și astfel și reprezentanții și oficanții noștri, cari dacă în unele cazuri i-ar înșela părerea în hotărârile ce sunt a se aduce, atunci acele hotărâri trebuind a fi înaintate spre aprobare Veneratului Consistoriu, de unde ni-să dă îndreptarea cerută chiar de s'ar ivi și după aceea vre-o nedumerire în vre-o cauză, este Consistorul metropolitan, care toate le lucră și ar trebui să le lucre pentru a nu fi știrbită și restrânsă libertatea bisericești noastre, ci se rămână așa după cum au contemplat cei cari ne-au dat-o. Deaceia ne incumbă tuturora datorita ca să veghiăm cu toții și să-o păzim ca pe lumina ochilor, ca ea să rămână intactă, ba încă lărgită și dacă cineva, undeva ar observa vre-o restrângere, să o facă cunoscută în corporațiunile noastre și să dea semnalul unde și prin ce paragrafi sau lege s'a făcut vre-o restrângere. Să o arate la lume spre a se îndrepta eroarea sau chiar direcțiunea greșită. Această arătare însă să nu se privească de loc ca un act de vrăjmășie față cu regulamentele existente, sau ca o intențiune de a le nesocoti sau a se opune lor, că ar fi o veghiare și îngrijire ca drepturile și libertățile bisericești noastre să nu poată suferi nici o restrângere, nici o știrbire.

Asemenea §§ cari restrâng libertatea persoanei și deschid calea spre absolutism, condamnat de biserica noastră, mi-se par a fi § 4, 6, 7, 8, 9 și 10 din regulamentul disciplinar, unde trecându-se peste cele 3 foruri judiciare, s'a introdus pedeapsa în calea ordinii, o instituțiune împrumutată din legile civile și contrară cu instituțiunile liberale ale bisericești noastre. Paragrafii aceștia singuri ar fi în stare, a ne face tot statutul nostru organic iluzoriu și noi singuri am deschide poarta fortăreței noastre spre a fi băgat calul Troian într'ansa.

Este adevărat că legea noastră organică încă n'a ajuns ca să fie perfectă și să prevadă toate cazurile câte se întâlnesc în viața de toate zilele, ci chiar Regulamentele noastre bisericești vedem că sunt făcute și introduse numai în mod provizoriu. De aceea și acești §§ din acest Regulament trebuie conformați în spiritul liberal al bisericești noastre, căci altfel până vor fi în putere de lege, se dă loc arbitriului și deschid calea abuzului de putere, despotismului răzbnărei și spiritului de partid asupra aceluia, care ar cuteza a apăra undeva libertatea atacată de acești §§, introduși în biserica noastră.

O altă chestiune, carea încă ar trebui mai bine definită și regulată ar fi modul funcționării celor trei foruri justiciare, ca în biserica noastră să fie combătut proverbul protopărinților noștri romani cari ziceau că: *plus valet favor in iudice, quam mille leges in codice*. Nu pentru a sămăna bănuiele se aduc aceasta, ci dacă s'ar putea pentru a face imposibilă pentru totdeauna încetățenirea lui în biserica noastră. Când dela început va ști judecătorul că în biserică nu se pot părtini nici neamurile, nici favoriții, dară nici a se persecuta și nedreptăți, nici disgrației nici persoanele străine și de alte principii, atunci judecătorul va fi cu mult mai atent în aducerea sentințelor și deciziunilor, cari să nu jignească pe vre-o parte. La forul al treilea de regulă toate cauzele recurate și apelate trebuie însoțite de o sumă de 40 cor. Domnii asesori mitropolitani însărcinați cu studiarea cauzelor au timp de tot puțin spre a studia o cauză cu temei. Ba chiar și în celelalte două foruri se pot întâmpla asemenea cazuri încât judecătorul, încărcat cu cauze multe și urgente, spre a se mântui de ele, nu le poate studia cu destulă grijă și aduce o judecată superficială, așa că se pot ivi părți litigante, jignite în dreptul lor, cari apoi își vor face judecata nefavorabilă despre justiția bisericești noastre, care însă nici când nu intenționează să părtinească sau să apere pe cineva. Aci ar fi de dorit a se introduce o inovațiune, care după mine nu ar fi jignitoare

nici pentru partide, nici pentru biserică și nici pentru foruri — și anume să se introducă, ca partea care se simte jignită în dreptul său să aibă dreptul a pretinde *ca pe cheltuiala sa* să se publice toate actele aparținătoare cauzei ambelor părți într'un ziar, care și-l va alege partea litigantă, ca astfel să vină înaintea publicității, carea apoi va cerne cauza cu neparțialitate și această procedură va fi garanța cea mai sigură că un proces nu se poate suci și încălci de nici un judecător, începând dela cel dintâiu din scaun, până la cel din urmă din consistoriul mitropolitan!

Introducându-se această inovațiune, nu ne-ar fi teamă, că ne va veni biserica în mâna unei oligarhii, fapt care s'a ivit în multe cazuri în biserica răsăritului, căci pelângă cele trei foruri de va veni în ajutor și forul publicității, atunci nici o parte nu va afla nicăiri uși închise și urechi astupate. Poporul român a fost și este religios și acum. El a fost așa zicând mentorul creștinătății în orientul Europei. El a contribuit din al său nu numai pentru susținerea bisericilor sale, ci și pentru ale altora, și lucru minunat, că bunavoința și dărnicia lui a fost exploatată de câtră cei ajutoși în scăderea și slăbirea lui. Așa a pățit cu grecii, așa a pățit cu slavii, deaceia Marele Arhiepiscop și Metropolit Șaguna reîntorcându-se la canonul 34 apostolesc, ne-a dat autonomia noastră înscrisă în legea patriei și acum atârână dela noi cum vom ști folosi această neastărnare, această libertate, care vorbind adevărul, pe poporul cel sărac și rămas îndărât îl costă mulți bani, ba chiar foarte mulți, dacă și-ar da cineva ostăneală să-i calculeze dela introducerea constituționalismului nostru, de altă parte însă îi dă și garanție, că numai poate fi exploatat și nedreptățit de alții dacă și-o va ști apăra cum se cade, și asta este răsplata jertfelor lui. Trebuie însă să fim buni economi, știind că odată avem să dăm seamă despre averile Domnului încredințate nouă și să căutăm, ca ori-ce ban, ce-l cheltuim, să-l cheltuim spre folosul și înaintarea bisericești noastre!

Dacă ar mai fi de dorit ceva, ar fi, ca forurile inferioare să poată din oficiu, și fără taxă a apela la consistorul metropolitan cauzele, cari s'ar părea aduse nu cu destulă claritate. Acestea ar fi Dl Redactor părările, cari ar trebui să vină în vre-o ședință a congresului nostru bisericesc spre a întări și asigura bunătatea statutului organic.

Un protopresbiter.

Cronică culturală.

Teatrul din București.

Teatrul Național din București, își va deschide porțile în cea mai apropiată Sâmbătă 26 Septembrie, cu »Apus de soare«, dramă istorică de Barbu Delavrancea, care a raportat splendidul și neuitatul succes din sesiunea trecută.

Alegerea pe care a făcut-o directorul general al teatrelor pentru începerea noii activități artistice cu această piesă, e cât se poate de fericită. Valoarea piesei și reputația literară a autorului ei precum și felul briliant în care a fost reprezentată această piesă astă primăvară, sunt în deajuns cunoscute publicului pentruca să fie de lipsă să mai facem elogii »Apusului de soare«.

Cu toată mișcarea pornită printre artiști și personalul teatrului, cu toată înființarea celor două teatre noi în București, cu tot ce s'a scris și s'a vorbit în timpul din urmă, stațiunea teatrului se anunță a fi splendidă.

Nici odată de când există această instituțiune, n'am avut ocazie de a vedea un repertoriu așa de bogat ca cel din anul acesta, un repertoriu compus din atâtea cap d'opere ale literaturii străine și un mare număr de piese noi.

Nu cred ca toate aceste premieri să aibă șansa de a trece prin lumina rampei în acest an, căci sunt așa de numeroase și trebuie de asemenea să se fie cont și de repertoriul cel vechi, care încă are drepturile sale la scenă și va alterna cu cel nou, cu tot marele succes al celui din urmă.

Depărtarea câtorva artiști, și dintre cei mai buni, a lăsat un gol la Teatrul Național care n'a întârziat să fie completat cu alți artiști, cari cu toate că nu au reputația de a fi artiști consacrați de presă și opinia publică, nu sunt de o mai puțină valoare reală. Ei nu vor întârzia ocazia să se manifesteze. Pentruca un actor să fie artist predestinat trebuie să înceapă cu debut și să i-se dea ocazie să debuteze.

Depărtarea celor șase artiști dela Teatrul Național, va da ocazie altor șase să contribuie cu activitatea, cu inteligența și cu talentul lor, la progresul artistic al scenei române.

Iată numele celor noi destinați să completeze trupa Teatrului Național și să ofere publicului ocazia să se pronunțe asupra lor.

Dșoarele Macri, Ailce Cocea, dd. Ion Constantin, Const. Nedelcovici, dna Maria Mihăilescu, dd. Malcosi, Virgolici și Dimitriu.

Cât despre cei vechi, își vor da toată silința ca prin dublarea forțelor lor să dea o formală desmințire acelor persoane cari au lăsat să înțeleagă că prin depărtarea camarazilor lor, Teatrul Național a ajuns în inferioritate față de celelalte teatre.

Piese care se vor juca la Teatrul Național în decursul săptămânei viitoare sunt: *Apus de soare Brindușa, Lais, Bani, Ovidiu și Noaptea, înviere.*

Aceste piese vor alterna între ele până în Octombrie viitor.

În felul acesta vizitatorii Teatrului Național vor avea o bogată variație.

Mersul crizei.

— Știri telefonice. —

Budapesta, 9 Octombrie.

Conform informațiilor primite din cercuri guvernamentale de „Neue Freie Presse”, monarchul nu va decide decât în cursul săptămânei viitoare asupra demisiei guvernului. Tot din aceste cercuri se aude, că e foarte probabil să fie numit un cabinet 67-ist. Cabinetul acesta trebuie apoi să renunțe la concesiile militare și să se mulțumească cu concesiile fixate în programul comisiei de 9. Sferele din Viena speră că noul guvern 67-ist va adopta programul redus al lui Wekerle și că disolvând camera, va răuși să obțină o majoritate relativă. Punctele cardinale ale programului adoptat de noul guvern ar fi: legiuirea reformei electorale, concesiile „naționale” pe terenul justiției militare, soluția chestiunii steagurilor și emblemei, indemnizare în privința tratativilor cu guvernul austriac în chestiunea plăților în numerar.

Audiența lui Wekerle a trecut fără să aducă vre-o schimbare în situația de completă nesiguranță, ce se pare că va dăinui încă și în săptămâna viitoare. Majestatea Sa, până a nu hotărâ asupra modului de soluțiune, va asculta încă pe mai mulți bărbați politici unguri și astfel designarea noului prim-ministru se așteaptă abia în jumătatea a doua a lunii Octombrie. Nu sunt însă excluse revirimente subite.

Deputatul Milan Hodza asupra situației.

Viena, 9 Oct.

Distinsul deputat slovac Milan Hodza a sosit ieri la Viena. Vorbind cu un ziarist asupra situației, d-sa a spus că de vreme ce majoritatea Camerei nu poate fi însărcinată astăzi cu formarea cabinetului, ar urma ca partidele 67-iste să ia această însărcinare. Dar această soluție a crizei ar face un fiasco complet. Un guvern Andrassy care s'ar prezenta în fața alegătorilor, având în program votul plural și banca comună ar fi cu totul bătut în alegeri de către partidul Kossuthist. Chiar și partidul naționalităților în lupta aprigă ce ar

duce contra unui astfel de guvern, s'ar vedea mânat în același linie de bătaie cu independenții.

Singura soluție și echitabilă și realizabilă ar fi numirea unui guvern extraparlamentar, care să facă alegerile cu lozincă votul universal, egal, direct și secret. Un astfel de guvern ar fi primit cu ovații de popor. D. Hodza declară, că cunoaște personal situația din 180 cercuri electorale ale naționalităților și peste 100 altele, cari ar vota pentru ori-care guvern, care ar veni cu această parolă, dându-i astfel majoritatea.

E de sperat, că cercurile superioare vieneze nu vor lăsa să le scape din mână această ultimă ocazie, când mai pot întări ideea imperială austriacă în Ungaria și vor lua deciziunile cele mai nimerite.

Din Austria.

Legea Kolisko-Axman respinsă.

Viena, 8 Octombrie. În ședința de azi a dietei Austriei-de jos, locotenentul Kielmansegg a declarat că guvernul nu poate sancționa legea Kolisko-Axman. Se știe că prin aceasta lege se decidea că în Austria-de-jos toate școlile publice trebuie să aibă limba de propunere germană.

Dupăcum a declarat astăzi Kielmansegg guvernul e de părere că o asemenea lege este contra constituției, care prevede deplina egalitate a tuturor naționalităților în fața legii.

Iată cum știe guvernul austriac să rămâne obiectiv și să nu calce dispozițiile legii în favoarea unei națiuni favorite.

Scandal enorm în cameră.

— Prin telefon. —

Budapesta, 9 Octombrie.

Ședința camerei.

Budapesta, 9 Octombrie. Ședința se deschide în prezența alor foarte puțini deputați, galeriile însă sunt fixate de lume. Se citește întâi protocolul propunerilor.

Deputatul *Buza Barna* propune să se caseze lefurile vicepreșidenților camerei. *Gh. Nagy* cere amplificarea legii de inviolabilitate. *Paul Lazar* urgează măsuri de apărare împotriva tarifului vamal austriac.

Se trece apoi la interpelări.

Ștefan Rakovszky interpelează în chestiunea exploziei de astă vară, întâmplată în pulberăria de pe insula Csepel.

Alexandru Pető atacă pe ministrul Andrassy pentru brutalitățile săvârșite de poliție cu ocazia meetingului socialist din Budapesta.

Gheorghe Nagy, detestă politica de stuț a guvernului, care nu ia parte la serbările naționale ale ungarilor. Guvernul e vândut intereselor austriace și se teme, că-și primejduiește situația luând parte la aniversările evenimentelor din istoria ungarilor. El n'a luat parte nici la serbările din Arad, căci e sluga plecată a monarchului. Cere camerei să infiereze atitudinea lașă a guvernului.

A urmat apoi desbaterea cazurilor de imunitate.

Deputatul slovac *Francisc Skiciac* denunțase camerei pe președintele alegerii dela Verbo, care s'a purtat nu se poate mai mârșav cu acea ocaziune. La ordinul lui, deputatul Skiciac, fusese

îndepărtat dela alegeri cu forța și excortat de geandarmi.

Comisiunea de imunitate a hotărât cu toate acestea să nu ancheteze cazul.

Dr. Vasile Lucaciu, luând în chestiune cuvântul, spune că hotărârea comisiei e izvorâtă din acelaș sentiment de intoleranță, sub impulsunea căruia președintele alegerii dela Verbo s'a încumătat să violeze atât de revoltător imunitatea deputatului Skiciac. E o datorie de onoare a deputaților să respingă propunerea comisiei și să-și dea conștientul pentru o severă anchetă în cauză.

V. Mezöfi sprijinește propunerea dlui Lucaciu, povestind o mulțime de volnicii de-ale președinților alegerilor parlamentare.

Kállosy vorbește contra propunerii dlui Lucaciu, zicând că deputații naționaliști sunt agitatorii cei mai neînfrânați.

Farkasházy spune, că nu e în pozițiune de a adopta propunerea comisiei, deși nu e de acord deplin nici cu d. Lucaciu. O anchetă se impune, dată fiind gravitatea cazului.

Dr. Ioan Suciu condamnă procedura comisiei, care abia acum, după trei ani de zile, își face raportul ei în chestiune. Cere și d-sa o anchetă severă.

Gh. Nagy: Drepturile parlamentului trebuie să le apărăm. Nu e vorba aici de Skiciac ci de libertatea de a agita a deputaților, întru apărarea căreia trebuie să sărim cu toții.

Președintele pune apoi la vot cele două propuneri. Majoritatea adoptă propunerea comisiei.

Urmează un al doilea caz de imunitate, denunțat tot de Skiciac. La o adunare publică i-s'a luat cuvântul pe motiv că ar fi agitat contra »ideii de stat«. Comisia propune și în acest caz să se refuze anchetarea cazului, deoarece autoritățile administrative nu pot permite agitatorilor naționaliști să provoace revolte împotriva statului ungar.

Dr. Vasile Lucaciu cere o anchetă severă și pedepsirea slujbașului cu pricina.

Héderváry sprijinește propunerea comisiei.

Președintele voiește să pună la vot propunerea comisiei.

Înainte însă de a se începe votarea, deputatul *Dr. Ioan Suciu* cere să se constate dacă e în număr camera și dacă poate să aducă hotărâri. Se naște un zgomot infernal pe băncile kossuthiștilor, cari protestează. Președintele constată că nu sunt de față decât 60 de deputați și că astfel camera nu e în număr. Se suspendă ședința pe o jumătate de oră. S'au trimis curieri în toate părțile, cu toate astea însă nici după re-deschiderea ședinței numărul deputaților nu era suficient pentru a se putea continua desbaterile.

Președintele anunță, că i-s'a prezentat două propuneri, în scris: una cere votare nominală, alta amânarea votizării pe ședința cea mai apropiată. Președintele anunță deci că nu e nevoie să se aducă în ședința de azi o hotărâre și propune să se ia în desbatere celelalte puncte dela ordinea de zi. Acest șirellic al președintelui însă n'a prins.

Se credea că incidentul e deja aplanat când deputatul popular *Beniczky*, se ridică și face contra-propunerea că nu Marți, ci Luni să se țină ședința cea mai apropiată și ca, înainte de ce s'ar lua o hotărâre în aceasta privință, să se constate din nou numărul deputaților prezenți.

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristaly gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimitte porto-franco. —

Se naște un zgomot enorm. Deputații kossuthiști aruncă insulte grele asupra partidului popular, care se pretează la stratageme atât de rușinoase.

Deputații populari părăsesc aproape toți sala, împușcând astfel și mai mult numărul celor prezenți. Președintele suspinde iarăși ședința. După redeschidere popularii urmează același joc.

Justh a declarat partizanilor săi, că se va su-pune caprițiilor deputaților populari, și nu va de-zerta dela locul datoriei sale, nici chiar dacă ar trebui să stea în cameră până la miezul nopții.

La orele 5 ședința nu s'a sfârșit încă.

Farsa înscenată de populari s'a telefonat mi-nistrului Kossuth, care se află la Solt. Au por-nit curie în toate părțile și se speră că până la orele 10 noaptea, camera va putea să fie în număr.

Incidentul a consternat adânc cercurile politice se crede că el a agravat și mai mult criza. Veste-a scandalului a ajuns deja și la Viena.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 9 Octombrie n. 1909

— »Tricolorul« este titlul unui nou ziar românesc naționalist care a început să apară la Cleveland-Ohio (Statele-Unite) supt îngrijirea d-lui Iuliu V. Ioanovici, simpaticul nostru confrate care a ieșit astă vară din pușcăria Clujului unde a făcut un an și jumătate temniță de stat.

— **Vandalism într'un sat românesc.** Din Salonic se telegrafiază, că în satul aromân Sele, care se află între Neguș și Karaferia, a izbucnit un viu conflict. Satul acesta a fost fundat acum 40 de ani, de către țărani aromâni, la poalele muntelui Neguș. Cu timpul s'au clădit 300 case, așa că astăzi Sele e un sat mic care rivalizează cu alte 7 sate aromâne, ce se află tot în același ținut.

Cauza conflictului e, că aromânii din Sele s'au înțeles cu proprietarul muntelui, ca să-i plătească pe an și de fiecare casă, pentru dreptul de pășunat, câte 15 platri. Aceasta a durat până deunăzi, când noul proprietar a prelinș în loc de 15 platri o jumătate de liră turcească.

Aromânii s'au împotrivit și proprietarul a adus armata. S'a produs o încăierare, în timpul căreia au fost răniți mai mulți țărani și soldați, Satul a fost golit de locuitori. așa că sătenii stau supt cerul liber, așteptând rezultatul plângerei ce au înaintat la Constantinopol. Senatorul aromân Bațaria și legațiunea română din Constantinopol au protestat la marele vizir Hilmi pașa contra acestui vandalism.

— † **Dr. Gheorghe Anca.** Ieri Vineri dimineața, a decedat în Oravița tânărul avocat *Dr. Gheorghe Anca*, unul dintre cei mai vrednici fruntași din părțile Carașului. Originar din Munții Apuseni, tânărul avocat s'a ridicat din sânul poporului prin muncă harnică și grea, luptând cu mizeria, la cinstea și respectul tuturor. Cea mai frumoasă dovadă că nu a încetat a iubi poporul său nici odată e că prin testament a lăsat toată averea sa, întrecând suma de 40,000 cor. pentru scopuri naționale »Asociațiunii transilvane«. Fapta asta îi va chezașii recunoștința și amintirea generațiilor viitoare.

Familia defunctului a tipărit următorul anunț funebrel:

Cu inima îndurerată aducem la cunoștință neamurilor, prietenilor și cunoscuților, că în vecl neuitatului nostru soț și fiu *Dr. Gheorghe Anca*, avocat a trecut la cele eterne Vineri în 8 Octombrie

st. n. la ceasul 3 din noapte în vârstă de 39 ani. Remășițele pământești i-se vor așeza mâne, Sâmbătă, la 9 Octombrie c. n. după amiază la orele 3, în cimitirul bis. gr.-or. din localitate. Oravița-montană, la 8 Octombrie 1909. Fie i țărana ușoară și memoria binecuvântată! Ionuș Anca și Ana Anca n. Nicola, părinți. Ana Dr. Anca n. Stepan soție.

— **Un important discurs al D-ului Lueger.** Ieri cu ocaziunea depunerii jurământului de către noii cetățeni ai Vienei, primarul Lueger a rostit un discurs mai lung, în care a insistat în mod energic asupra caracterului german al Vienei. Dr. Lueger a spus între altele, că prin jurământul de cetățean se recunoaște în mod vădit caracterul german al orașului. Acest fapt are astăzi o însemnătate cu atât mai mare, cu cât au început să se manifeste tendința pentru a da Vienei caracterul unui oraș cu două limbi. Dacă aceste tendințe ar reuși atunci Viena și-ar perde caracterul ei german și ar înceta de ar mai fi capitala Austriei. Tendința pentru păstrarea caracterului actual al orașului nu e isvorită din vre-o dușmănie față de celelalte naționalități. »Dacă m'ași duce în Rusia«, a spus primarul Lueger, de sigur nu voi pretinde să mi-se vorbească în limba germană, dar dacă cineva vrea să se stabilească la Viena, acela trebuie se cunoască limba germană«. Dr. Lueger garantează că nu va permite să se înființeze la Viena alte școli decât germane. Dânsul spune că nu face parte dintre aceia, cari își îndreaptă privirile în sus și așteaptă ajutorul din altă parte. Dr. Lueger își exprimă speranța că va fi sprijinit în aspirațiunile sale, însă nu prin demonstrațiuni, ci prin păstrarea strictă a caracterului german.

— **O jertfă.** E așa de tristă viața în toată goliciunea ei și așa de grele îi sunt încercările, în-ât de mulțori stăi mirat și te întrebi de sunt adevărate toate câte auzi și vezi. Un caz mai recent al unui individ azi oaspele penitenciarului din Szabadka: fusese om în toată firea înainte de asta și pretore al unui oraș de frunte din Ungaria. Nevastă-sa însă i-a ruinat toată cariera și cu ea și viața. Din cauza ei a ajuns în conflict cu șeful său de birou și și-a părăsit de bună voie serviciul, perzându și prin aceasta ori-ce drepturi la care putea conta ca funcționar al statului. S'a aruncat fără remușcare și fără părere de rău în lupta vieții și dus de valorile ei a ajuns într'o trupă de actori ambulanz. Aici a petrecut zece ani, cercând ca să-și uite durerea, să-și îngroape amintirile în mijlocul vieții ușurate și-a veseli petrecute. A tras din greu la jugul vieții, dar liniștea n'a venit, ci noi încercări și noi dureri. Trupa a fost discompusă și el ajuns de nou pe drumuri. Desgolit de nădejdi și de vreme se apucă de cerșit, dupăce a bătut la atâtea uși cari au rămas închise pentru el. Legile lumii însă sunt crude și nu iartă nici pe cei încercați; chiar când întindea mâna tremurândă să ceară pomeană unui trecător, a fost înhățat de un sergent și dus în pușcărie. Poți să mori de foame, când nu-ți mai poți trage greul vieții, dar n'ai dreptul să cerșești în public să-ți hrănești trupul istovit de nevoi.

— **Informația ziarelor străine.** Ziarul »le Temps« publică o nouă telegramă a corespondentului său din Budapesta asupra crizei ungare. Corespondentul declară că ține știrile sale »dela cercurile cele mai de vază ale majorității parlamentare« — prin urmare înțelegeți ce fel de știri sunt acele: că împăratul ar vrea să fie constituțional, dar nu-l lasă creștinii sociali din Austria și de aceia nu numește un cabinet din partidul independist. Va să zică, a fi constituțional înseamnă a favoriza un partid.

Se înțelege dela sine că »cercurile cele mai de vază« se înțesc să spună corespondentului toate amănuntele situației că este vorba de un pact care a fost iscălit dar n'a fost respectat și că partidul independist cere puterea nu pentru a-și ține cuvântul dat, ci tocmai pentru a consfinți aceea călcare de cuvânt.

— **O invenție interesantă.** Se anunță că doi ingineri au isprăvit o serie de interesante in-

venții pentru menținerea stabilității aeroplanului în aer.

Două discuri așezate de amândouă părțile aeroplanului produc 1500 de învârtiri și pun în acțiune un motor de 18 HP. Mișcările acestor discuri sunt asemănătoare bătăilor de aripi ale paserilor și se deosebesc de acestea numai foarte puțin.

Inginerii Hales și Hurd au folosit până acum invenția lor la un aeroplan cu dimensiuni reduse, acum însă au încercat să o aplice unui monoplan adevărat, care ar avea puterea suficientă cel puțin pentru transportarea unui om.

— **Inaugurarea dela o distanță de 3 mii de mile.** Regele Eduard va inaugura un spital în Montreal (Canada) fără să se miște din Londra. Regele va apăsa pe un buton electric în palatul Buckingham și în același moment se vor deschide porțile spitalului din Montreal, să vor aprinde lămpile și se va înălța în mod automatic drapelul englez deasupra. Distanța dintre Londra și Montreal e de 3 mii de mile engleze.

— **Poetul Goga la Paris.** »Minerva« primește din Budapesta următoarea știre: Poetul Octavian Goga, fostul secretar al »Asociației culturale« din Sibiu, a întreprins o călătorie de studiu la Paris, unde va rămânea un an. Dl Goga urma să fie numit director al ziarului »Lupta«, însă tratativele ce s-au urmat în această privință au rămas fără rezultat. »Lupta« aduce știrea că pe timpul absenței d-lui Goga revista »Țara Noastră« își va suspenda apariția.

— **Pușcă cu care se poate ținti în întuneric.** O senzațională invenție, menită să revoluționeze întreaga artă a războiului, a fost făcută de un mecanic german, din Dortmund (Prusia renană). E vorba nici mai mult nici mai puțin, decât de adoptarea unui aparat, grație căruia cu orice pușcă se poate ținti și noaptea, fie ea cât de întunecoasă. Sistemul constă dintr'un reflector care luminează obiectivul, iar acesta poate fi lămurit deosebit cu un ochian, de asemenea fixat pe armă. Mai mulți ofițeri superiori tehnicieni au experimentat invențiunea și au rămas entuziasmați de preciziunea cu care se poate viza, în obscuritatea cea mai adâncă.

— **Ce nu spun apele.** Ieri sub zidul cetății au scos din valorile Murășului cadavrul unui bărbat cam de vr. 45—50 de ani, de statură înaltă și cu părul încărunțit. Negăsindu-se scrișori asupra lui, cadavrul n'a putut fi recunoscut. Probabil a fost adus de apele răzvrătite, dinspre podgorii. Cadavrul a fost transportat la morgă. Autoritățile au deschis o anchetă.

— **Mare panică într'o mănăstire din Roma.** În mănăstirea Sacra Cuore din Via Sicilia se primesc copile interne pentru educație. De prezent încă se află în mănăstire vre-o 50 de fetițe, cari în fiecare seară după masă ies în grădina la plimbare. Printre arborii grădinei nu trece decât lumina fantastică și nesigură a lunii, dând formă bizară tuturor lucrurilor din jur. Ieri în timpul plimbării copilele au văzut o umbră luncind dealungul zidului și-au început să țipe de spaimă, înfricându-se una pe alta și alergând disperate printre arborii grădinei. Lumea care trecea pe sub zidurile mănăstirii crezind că e foc a dat alarma descărcând mai multe focuri de revolver. Alții credeau că călugărițele torturează copilele și în grabă s'a adunat o mare mulțime de public și au pătruns cu forța în mănăstire. Aci însă n'au găsit nimic din ce credea, ci numai pe călugărițele amuțite de frică și fetele împrăștiate ca niște pui de potirnici. Lumea adunată ca la spectacol, a fost împrăștiată de gardiști.

— **Un pungaș gentil.** În orașul Blomfield din America locuiește o familie Williams. Într'o seară stând de vorbă bărbatul și femeia au auzit pe cineva colrăbând prin pivniță și au plecat să vază cine e. Au și găsit un pungaș ascuns după un cuptor vechi și spre ei ținea întinsă o mână slăbită, dar înarmată cu un revolver cerșind cu voce plângătoare bani spunând că numai împins de mizerie face acest pas. Femeii fiindu-i milă de el l-a întrebat dacă-i sunt destul douăzeci de dolari și a plecat să-i aducă. Primind banii pungașul și-a cerut tertiere pentru vizita neobicinuită și a plecat făgăduindu că îndată ce va da de parale îi va înapoia. De atunci familia Williams așteaptă mereu să vadă de se va ținea oare pungașul de vorbă.

— **O nouă catastrofă de tren.** De câțiva vreme accidente liniilor ferate se țin lanț. Primim știrea că trenul accelerat Praga—Eger, intrând în gara Neudon a deraiat și s'a ciocnit de trenul de marfă nr. 153, care intrase în gară

MOBILE

Fabricate din material sănătos și solid, în orice timp se pot procura la firma
FRITZ W. ELGES, fabrica de mobile, atelier de tapetarie și decoratură
 SIBIIU — NAGYSZEBEN, — Fabrica: Salzgasse 37. — Filiala: Heltauergasse 25.
 Cel mai mare și mai bogat local de cumpărături!

sint, Olimpia și Cornelia Ciugudean Bruznic, Valeria Micu Căpâlnaș, Alexandra Petrovițiu Teja, Lola Bogoiu Belotint, Gheorge Tomi Cuveșdia, Cornelia și Coriolan Mursa Ostrov, Livia Neagu Ususău, S. Mihailoviciu Lalesint, Constanța Șandru Ohaba-sirbească, Sofia Savi Allioș, Cornelia Bota, Elena Martin și Anuța Dabici Dorgoș, Sofia Neamțu Sîmniclăușul-mic, Elena Popa și Iuliana Lepa Fibiș, Ana Serb, Livia Căprariu, Maria Oanea, Cristina Pava Belint, Golumbina Tochera Jabar, Irena Șepețan Chizătău, Cornelia Petcu Buziaș, Danița Nicorescu și Anghela Trifu Timișoara, Erzilia Iovița Jadani, d-na Badescu Bazoș, Mărioara Baran, surorile Fumur, Marta Fumur, surorile Mezin și Iuliana Ilin Nerău, Sofia Vuia și Emilia Oprean Comloșul-mare. Comloșul-mare, 7 Octombrie 1909, Iuliu Vuia prezident, Iosif Popa secretar.

Economie.

Plata de bucate din Aradul-nou.

8 Octombrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 1000 mm.	14.10—14.30
orz 100 mm.	9.10—9.20
ovăș 100 mm.	6.90—7.—
secară 100 mm.	6.70—6.80
cucuruz 300 mm.	510—5.20

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 7 Octombrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:
 Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 35—28 K. 70 fil
Din comitatul Albei — — —	28 > 15—28 > 60 >
De Pesta — — — — —	28 > 45—28 > 80 >
Secară de calitate I. — — —	19 > 50—19 > 65 >
Secară de calitate mijlocie	19 > 30—19 > 50 >
Orzul de nutreț, calitate I.	15 > 20—15 > 60 >
Ovăș de calitate I. — — —	15 > 50—15 > 80 >
Ovăș de calitate a II. — — —	15 > —15 > 40 >
Cucuruz — — — — —	15 > 50—15 > 70 >
Bănățânesc — — — — —	28 > 55—28 > 95 >
De Bacica — — — — —	28 > 55—28 > 95 >

Boala engleză,

va sdruncina sănătatea copilului Dvoastră, dacă nu grăbiți a veni repede în ajutor cu

„Emulsiunea Scott“

care face să înceteze boala engleză și întărește oasele și le îmbracă în carne sănătoasă. Afară de aceasta, toți părinții practici au observat și s'au convins despre adevărata ei valoare și o știu prețui pentru că nu întâmpină nici o greutate la folosirea din partea copiilor, fiindcă e plăcută și are gust de smântână.

„Emulsiunea Scott“

o mistuie și copii cari de altfel se îngreșează și de lapte.

Un flacon original cu 2 coroane 50 fileri.

Se află în toate farmaciile.

Concerte, petreceri.

Invitare la petrecerea cu dans împreună cu Tomboia ce se va ține la 31 Octombrie n. a. c. în sala hotelului „Mielul de aur“ prețul de intrare de persoană 2 cor.; de familie 3 cor. Venitul curat este destinat pentru biserica gr-cat. din loc. Suprasolviri și oferte se primesc cu mulțumită. Hațeg, la 25 Septembrie 1909.

Comitetul aranjator: Președinte de onoare: Dr. Iacob Radu, v. car, președinte: Dr. Gavriil Suciu, v. președinte: Dr. Augustin Străitaru, cassar: Emil Socăciu, secretari: Victor Pop și Ioan Puscariu, membrii: Dr. Victor Bontescu, Dr. Toma Vasinca, Dr. Nicolae Olariu, Dr. Ioan Hica, Dr. Alexandru Birtoan, Dr. Virgil Rades, Emil Sielariu, Emil Pușcariu, Aureliu Hădan, Victor Veliean, Emil Birtolon, Silviu Ciuciu, Ioan Baciu, jun.

Mulțumită publică.

Subscrisa pe aceasta cale, vin am exprima cea mai ferbinte mulțumită, tuturor cunoscuților și pretenilor, cari din incidentul loviturii ce am îndurat prin trecerea din viață a mult iubitului și în vecinătatea mea soț, că au venit atât în persoană cât și în scris a mă mângâia prin expresiunea de condolență.

Cu doosebire sunt datoare cu mulțumită P. O. D. protopop Mihai Lucaș și O. D. preoți și învățători cari în așa număr frumos s'au prezentat la actul funebru.

Galși, la 6 Octombrie 1909.

Văd. Eufrosina Drăganca.

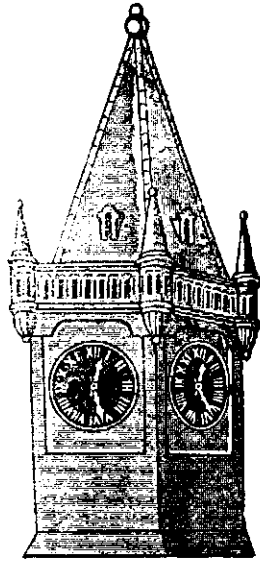
Poșta administrației.

D. Andrei Gălea, inv. Porcești. Am primit 10 cor abonament până la 30 Oct. 1909.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

„Tribuna“ Institut tipografic, Nichin și cona.

Fond. în a. 1891.

Cele mai bune Oroloage de turn

le pregătește

NADLER A.

urmașul lui

LEUTWYLER F. E.

Budapesta, VII., strada Kazinczy 28.

Execută și invențiuni.

— Preț-curent și prospect gratuit. —

Acei cari se vor provoca la ziarul „Tribuna“ primesc favor.

Un practicant de farmacie

cu ceva praxă, eventual un asistent, află imediat aplicare în farmacie la subscrisul sub condițiuni favorabile.

Dionise Negru, farmacist în **Csákova** comitatul Timiș.

Apa minerală: Phönix din Buziaș

învieorează, vindecă. La boalele de rinichi și bășcă, la boalele de aprindere învehite a rinichilor, contra formării pietrii și nisipului în bășica urinului, la boalele acute de laringe și de plămâni are efect excelent. — Recomandată de medici. —

Depozit general la firma:

Pollák József

Arad, József főherceg-ut 11.

Asudarea mânilor! Asudarea picioarelor! Asudarea subțioarelor!

încetează în decurs de o oră
dacă folosim

„Sudoran“-ul
a lui Molnár.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public:

Stim. dle farmacist! Medicamentul „SUDORAN“ comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la „Duhul sfânt“, Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale „SUDORAN“ contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inret., R.

St. Dle! Din „SUDORAN“, leac contra asudării picioarelor, mânilor și subsuorilor am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, i-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Dle apothecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru „SUDORANUL“ d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage m'a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlufe — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apothecar! Am primit „SUDORANUL“ comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl află de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul „SUDORAN“ contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie, ci și străinătății, întrucât „SUDORANUL“ întrece mult toate fabricatele străine, de ca-i m'am folosit până acum. Iți datorez mulțumită, că m'am scăpat de boala neplăcută. Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul

Molnár János apothecar în **Szombathely.**

Prețul unui flacon 1 coroaună 30 fileri, dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai „Sudoran“ provăzut cu marcă să se primească

Corsete moderne și specialități
gata și după măsură, confecțiunea cea
— — — — — mai bună la — — — — —

PILCZ IRMA,
fabricantă de corsete,
Arad, str. Deák-Ferencz nr. 2.

Damele cari locuiesc în provincie să
ceară îndrumări pentru luarea mă-
— — — — — surei. — — — — —

Dudás Sándor

cojocer în
Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum:
 Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbați și femei,
 după modele franceze și engleze, coliere, manșoane, etc. Mare depozit de covoare
 de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

„CIACOVANA“
Institut de credit și economii, Ciacova.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii „CIACOVANA“ în Ciacova publică concurs pentru ocuparea postului de **contabil.**

1. Salar anual cor. 1600.
2. Locuință în natură la institut.
3. Tantiemă statutară.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat școala comercială cu examen de maturitate, să poseadă limba română, germană și maghiară perfect în vorbire și scriere. Numai cei cu praxă de bancă vor fi luați în combinație.

Nou alesul numai după un an de serviciu va fi definitivizat.

Rugărite sunt a se adresa direcțiunii institutului „Ciacovana“ (Csákova, com. Timiș) inclusive până la 24 Octomvrie st. n. 1909.

Nou alesul va avea să-și ocupe postul necondiționat la 1 Noemvrie st. n. 1909.

Ciacova, din ședința direcțiunii ținută la 27 Septemvrie st. n. 1909.

DIRECȚIUNEA
Institutului „Ciacovana“.

România. — Ministerul Domentilor.

SERVICIUL PESCĂRIILOR

— Biroul de vânzare TULCEA. —

Cota pieței Tulcea în ziua de 18 Sept. 1909.

SPECIA	Secția VI-a					
	PROASPĂT			SĂRAT		
	Maxim.	Minim.	Cantit. vîndută	Maxim.	Minim.	Cantit. vîndută
Crap						
Ciortocrap	68		7			
Ciortan	64	62	25			
Ciortanică						
Caracudă	28	17	1015			
Lin	39	34	178			
Platică	33	29	51			
Cârjanca						
Băbușcă	27	13	149			
Mreană	78		11			
Cosac						
Șalău mare	110	70	1075			
„ mic						
Știucă mare	39	28	2407			
„ mică						
Avat						
Sabiță						
Biban	23	12	104			
Guvidi	50		3			
Albitură	16	15	110			
Somn pană						
„ larva	87		26			
„ laprac	60		27			
Somotei	49	34	221			
Moran						
Lisetrn	137	117	83			
Păstrugă	82	77	29			
Viză						
Cegă						
Scrubii de Mare						
„ „ Dunăre						
Rizeafcă	26		102			
Chefal						
Cambulă	16	13	261			
Iere Moran						
„ Lisetrn	17	650	3 ⁵⁰⁰			
„ Păstrugă	1150	11	2 ⁰⁰⁰			
„ Știucă						
„ Crap						
Raci						

Șeful biroului de vânzare **C. Hurgulescu.**
Agent vânzător **Popescu**

Concurs.

La cheresteul central din Cernăuți sunt de ocupat în timpul cel mai scurt următoarele posturi:

1. Un conducător de cheresteu,
2. Un conduc. al depoului de lemn,
3. Un manipulant de butuci,
4. Doi contabili tehnici,
5. Un ajutor de contabilitate,
6. Un corespondent.

Reflectanții la unul din aceste posturi au să înainteze petițiile lor dinpreună cu pretențiile de salarizare cel târziu până la 24 Octomvrie a. c. la biroul zentral din Cernăuț (Bucovina), strada Rotkirch Nr. 18.

Cheresteiele din Rădăuț
N. BLÂNDU & Comp.

TOTI SE MIRĂ

de o pompă de mână contra focului.

Ecea mai nouă invenție brevetată

Ca primul ajutor în caz de primejdie e neprețuită și pentru aceea, că are o construcție ușoară, condiționează apă puțină și o poate întrebuița ori și cine. Apoi e ușoară circa 2¹/₂ kigrm. Se poate folosi și la udatul grădinilor. Prețul 20 cor. Spedarea se face numai cu rambursă.

Cine trimite însă suma de 21 cor o primește franco. Se capătă la tinichigul

TRAXEL I.
LUGOJ, strada Nedelko nr. 17.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a înștiința on. public, că am luat în primire fostul hotel „La Steaua de Aur“ din str. Boczkó și în viitor va purta numirea de firmă:

„Hotel la podul de fier“.

Ori-ce serviciu se va face sub îngrijirea mea personală.

Odăi curate de nou renovate se pot căpăta cu prețul de 60 cr.

În restaurant, tot deauna se află mâncări și beuturi curate și gustoase precum și Koser.

Cerând binevoitorul sprijin a onor. public român semnez, cu stimă:

Czitrom Janka,
proprietara hotelului cu restaurant
„La podul de fier“.

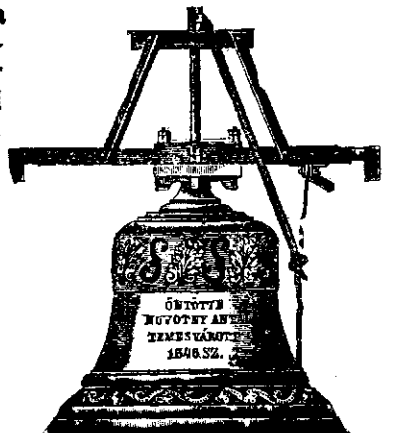
Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui

ANTONIU NOVOTNY - TIMIȘOARA - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricte, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomanda- **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în te cu deosebire ventate și pre- miate în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca — și spre turnarea de toate de metal. Prețuri-courant ilustrate gratis.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de infierbânțeli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

1 teglă 1 coroană.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrejurile și e cu totul nestricăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingii burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer“ esență pentru păr Excelentă pentru înălțurarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Ianer“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă. La comanda să se noteze că părul încăruntit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane.

„I a n e r“ apă care face părul blond Pentru a văpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacerilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárvaros F6-ut 70.

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzeste în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se eștuesc imediat și se trimt cu rambursă.

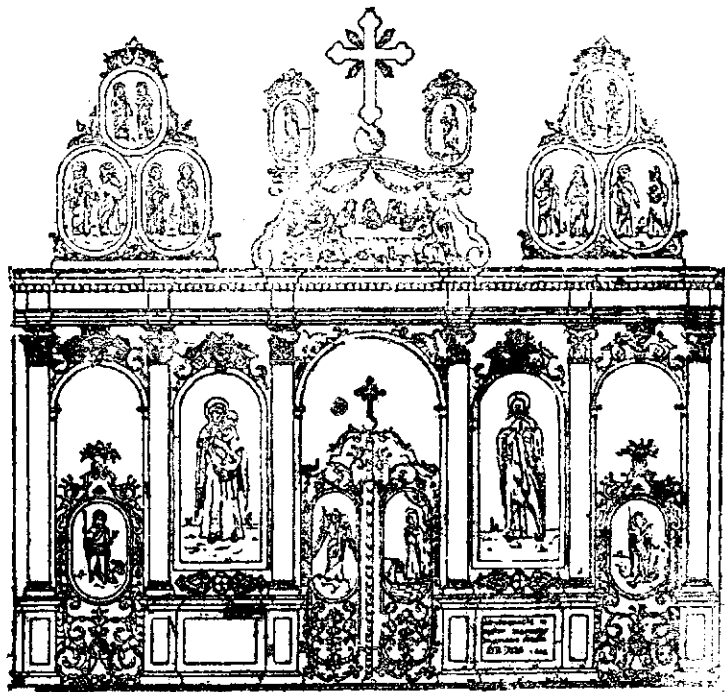
Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 51.

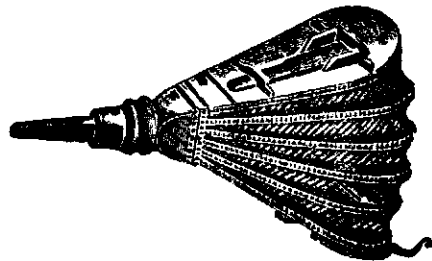
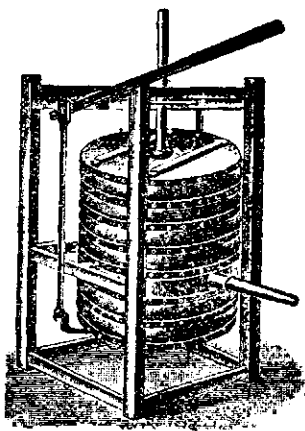
Urr György sculptor, în **CAȘOVIA.**

Primul atelier din Ungaria de sculptură pentru mon-
tarea bisericilor provăzut cu motoare.

KASSA, Bethlen körut Nr. 24.

Recomand on. preoțimi atelierul meu celebru.
Fac altare artistic lucrate, precum am-
voane, iconostase, străni și altele.
101 certificate de recunoștință.
Se trimit planuri la dorință precum și preț-curent.

Seemann József

lăcătuș tehnic, fabricant de mobile de fier, foie de suflat și dulapuri de gheață în Cluj (Kolozyvár) str. Malom nr. 20.

Recomandă hotelierilor, măcelarilor și în gospodăria casei
dulapuri de gheață
dela 32 cor. până la 500 cor.

lăcătarilor și faurilor
foi de suflat
excelenți.

măcelarilor, morarilor, comer-
cianților și domniilor

cântare
zecimală și centimală și cântare-
poduri în diferite mărimi.

Institutilor, spitalelor, cafe-
nelor și ospătărilor —
tot felul de

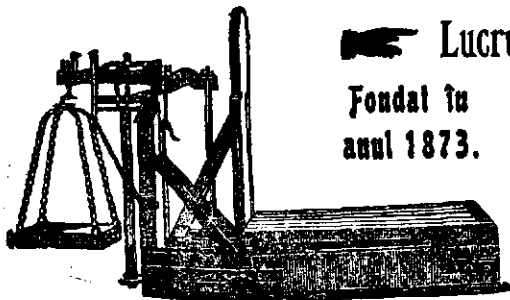
mobile de fier.

Primește tot felul de lucrări de lăcătușerie ș. a. lucrări de fier pentru zidiri, porți de fier, îngrădire de morminte și vetre de fier din material excelent cu prețuri moderate.

Acei cari cer, cu provocare la ziarul „Tribuna“, primesc cata-
log de prețuri ilustrat gratis și porto franco.

Lucrul bun nu e scump.

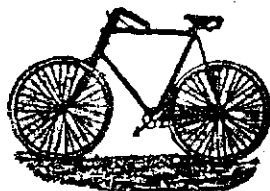
Fondat în anul 1873.

Bicicliștii nu mai sunt siliți a și procura biciclete ori unele dărți de biciclete din Viena sau Germania, pentru că în urma legăturilor favorabile ce am, sunt în stare a ținea cu prețurile de concurență.

1 buc. bicicletă americană, ajustată complet, cu scutitor de tină, cu semnal dublu, model 1909, francată la oricare stațiune din Ungaria — Cor. 96.— La comenzi se vor plăti 16 Cor. ca anticipație, restul prin rambursă.

Bicicleta de sus, cu roți ce se învârtesc liber verit. americ. „NEW-REPARTURE“ sau „TORPEDO“ cu oprit. dindărăt mai mult cu C. 15.—

- 1 buc. manta pentru bicicliști C. 4'60
- 1 buc. manta de munte pentru bicie.
cu căptușală groasă „ 8'50
- 1 buc. pompă bună pentru biciclete „ 2'60
- 1 buc. pedale fine „ 4'20
- 1 buc. șea cu arc „ 4'50
- Nichelarea și smălțuirea unei biciclete „ 20'—

Toate părțile de biciclete trebuincioase se află în depozit și se vând cu prețuri foarte moderate. Nenumărate epistole de recunoștință! Cumpărătorilor necunoscuți le expediez numai cu rambursă, dreptaceea articolii necorăspunzătorii se primesc îndărăt și la dorință restituiesc suma plătită. Comisiunile sumei totale a facturilor de 30 cor. ajunse ori întrecute se expediază francate. — Pentru toate mărfurile garantezi

Depozitul fabricii de mașini de cusut din Timișoara a lui **Ladányi Izsó, Timișoara-Cetate**
Zápolyagasse 1, în edificiul seminarului rom. cat. Telefon 577. FILIALE: Timișoara-Fabric, strada principală 26, vis-à-vis de farmacia Jahner. Telefon 987.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia : : farmacia : :
cist. : : Debreczen «Arany egyezaru»

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2'65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6'65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Medicament pentru văpsirea părului.
In culori blond, brunet sau negru. Efect la moment O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta sa o lăsa să albi culoarea ce o dorește. Nu în- sprețe părul. O sticlă cu medicament pentru ori și se calcote 4 cor.

MUSTAȚA E FRUMOASA dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neusturoasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 30 fill. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2'15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Piane și harmonice.

In salonul de piane

F.A. Kauffmann

Sibiu, Gr. Ring 14

se țin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zetter și Winkelmann“, Braunschweig.

F. Robert Reinhold, Viena. Belehradec, Viena.—

„Lauberger și Gloss“, Viena. Kotykiewicz, Viena.

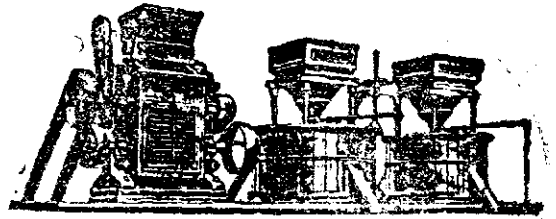
A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.

Reparaturi speciale solide și garantate.

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbuni de lemn, coac și cărbuni bun, cel mai ieftin mijloc, fără fum, miros și pericol. Consumarea pe oră de 0.8—2 fileri și putere de un cal. Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanția cea mai mare. Construire de moară după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN
Inginer mecanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged) **Seghedin.**

Voiești

să fi servit bine și pe șlac, apoi șaseri canari, papagai vorbitori, petreșeli, pești de aur, porumbi, găini de soia, păsuni, iepur, câni de vânător și de lux, pisice de Angara, mămuțe imblânzite, colivii etc. aparate brute, să alegi și să cumperi numai dela vânzătorii de paseri de aici, care de 10 ani se bucură de cel mai bun renume. Da-le abia toate aceste, apoi și cel mai bun nutremant pentru paseri iarăși numai dela mine să-l cumperi. Numai în depotul principal: **Zagreb, Mircovič, Marije Valerije ulica 10.** (Oda e separată pentru paseri. cântărețe).

Eu vând numai exemplare și mărfuri de prima calitate, mărfuri scumpe și de puțin preț nici nu țin.

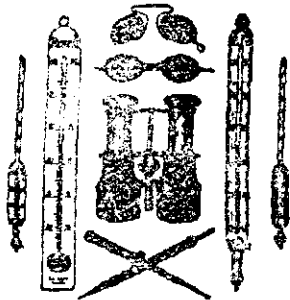
Premiat la Amsterdam, la Viena de donatori, Bruxelles, Londra, Marsilia, Paris, Zagreb.

1000 epistole de reunoștință, premii și multe alte diplome. Expedez la poșta garantând pentru marfă vie.

PETRY ÁRPÁD

orologier și mecanic

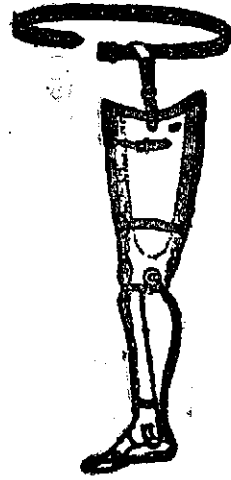
Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut 3.

Recomandă atelierul său bogat de orologerie, instrumente optice și de fotografic; ține în magazin cele mai bune orologerie, ochelari, ochelane, termometre, barometre, gradator medical pentru căldură și ferbințală, gradator — pentru spirit și aier, — precum și tot felul de articlii pentru fotografic și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de bransa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanția.

— pentru spirit și aier, —

precum și tot felul de articlii pentru fotografic și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de bransa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanția.

Pentru cei ce pătinesc de surpătură.

Cele mai bune și mai perfecte bandaje, legătoare pentru pânze, pentru pantaloni și pentru perioade, ciorapi de gumă pentru cărcei, mașini de proptit și umblat, de corsete, specialitate, picioare artificiale, suspensorii, precum și tot felul de revizite igienice după măsură, pe lângă garanția să dot comanda la fabricant specialist

● **BIRÓ ALBERT** ●

fabricant de legătoare medicale

SZATMÁR, Deák-tér Nr. 7.

(în curtea casei Halmi).

Magazin mare de irigatori și articlii pentru moașe. —

Specialitate de gumă franceză și americană. — Local de probă separat. — Comandele din provincie se efectuează pe lângă discrețiune.

Fond. în a. 1858.

Nrul telef. 459.

MÜLLER J. és FIA

curățitor chimic de haine și fabrică cu aburi pentru spălatură rufelor în ARAD.

Fabrică și birou: **Thököly Imre-u. 40—42.**

Localuri pentru primirea de rufe și haine:

József főherceg-ut 11. — Forray-utca 26. —

Asztalos-Sándor-utca 2—3.

Localuri în provincie:

Deva, Brașov, Alba-Iulia, Sighișoara, Hunedoara, Orăștie, Odorheiu.

Facem cunoscut on. public că fabrica noastră renumită pentru curățirea chimică, vopsitorie de haine, precum și pentru spălatură rufelor cu aburi, de 50 de ani de existență, am mărit-o și am instalat-o cu mașinile cele mai moderne și astfel concurează nu numai cu fabricile de acest soi din țară, dar și cu oricare din străinătate.

Curățim chimice și vopsim orice haine bărbătești și femeiești, paltoane, haine pentru copii, fără a le descoase, pânze de mobile, perdele, cusături, dantele, mănuși, tapete etc. etc.

În fabrica noastră de spălat cu aburi, provăzută cu mașini excelente, cu excluderea materiilor stricăcioase rufelor, spălăm orice albituri, dar cu deosebire gulere, manșete, cămeși etc. cari călcați cu mașinile noastre cele mai moderne, capătă un lustru foarte frumos. Mulțăm on. public pentru sprijinul de până acum, rugăm pentru încredințarea și pe mai departe

Cu distinsă stimă

MÜLLER J. és FIA.

— Comandele poștale se efectuează grabnic și conștiințios. —

Serviciu prompt și conștiințios.

FRĂȚII KLEIN

aranjatori de apaducte și lumină electrică. Mare officină pentru reparaturi de mașini de cusut și biciclete.

— ARAD, Hunyadi-utca 12. —

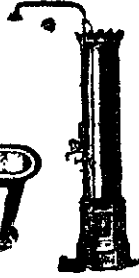
Telefon 707.

Luăm în întreprindere și execuțăm: luminare electrică, telefon, parafolger, aranjament pentru anunțuri centrale de foc și apă, precum și tot felul de reparaturi în materie ce se ține de acest ram de industrie. — Aranjamente de: apaducte, gazuri, acetelin, scalde de casă, closete, precum și reparaturi se execută pr mpt și ieftin. — Orice lucruri aparținătoare tinerii se primesc și execută pe lângă garanție. —

Primim și angajament pentru tinerea în stare solidă a casei peste an.

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICA DE MOBILE
VIRSET
strada
Kudritzer No. 44-46

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianee excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Bányik István

croitor de haine bărbătești, curățitor chimic de haine și atelier de reparat

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros) Szerb-utca 9.

Primește curățirea de haine, reparări și straformări pe lângă serviciu conștiințios și prețuri ieftine.

Calcatul unui rînd de haine 1 cor. 20 fl., curățirea și călcatul unui rînd de haine 2 Cor.

Atrag atențiunea asupra institutului cu deosebire a on. otelieri, pentru că oaspeții lor călători numai aici vor fi serviți mai bine.

Straform și schimb haine civile, preoțești și uniforme militare cu prețurile cele mai moderate. Comandele din provincie se execută foarte grabnic.

Institutul de curățire chimică din Mehala în casa proprie emulează în toată privința.

Telefon 649.

Telefon 649.

Magazin industrial de Ardeal și Bacica, a lui Reich B. Károly Fia és Tsa Arad.

Fabricate proprii de tot felul de ștreanguri și palamare precum: șpogot resucit pentru înșirarea tutunului, ștreanguri la hamuri, căpește, sfoare pentru uscarea rufelor, tot soiul de șpogoate și ațe, și cele mai bune

ponevi impenetrabile, (pentru șătrii, prin cari nu stăbate ploaia sau apa), ponevi de pânză de cânepă, pentru acoperirea mașinilor de trierat, a stogurilor, carălor, și pentru folosire la cernerea și vânturarea bucatelor,

Saci pentru bucate, pregătiți de pânzari din cânepă de in și urzică. Saltele de pat. Tot felul de **fuoare** de cânepă pentru șrengari; de tot fine pentru femei de tors. — Ațe de cânepă, pânze fine, și mai aspre pentru saci. **Procovițe pentru cai**.

Mai bune articole cu prețuri ieftine se capătă la

== Erdélyi és bácskai iparáru raktár ==

Reich B. Károly Fia és Tsa
Arad, Andrassy-tér Nr. 6. Casa Verbos.

Telefon 649.

Telefon 649.

Prima fabrică ardeleană de calapode pentru pantofari și cizmari a lui

GEORGE UHRIN, Brassó

Korház-utca 66.

Se recomandă în atențiunea tuturor pantofarilor, cizmarilor și comersanților ca pregătiți or de cele mai bune și solide calapode din lemn uscat și foarte trainic, după toate modelele în formă frumoasă; nu altcum și pen ru picioare bolnave. La comanda

din provincă să se alăture un pantof cu o cizmă.

Comandele din provincă se execută foarte grabnic. —

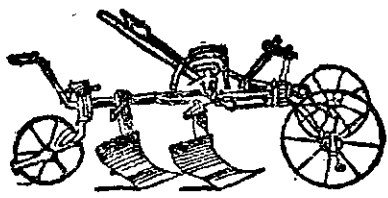
Mélyfúrások

LAPP HENRIK-féle
magyar részvény-társaság

iroda: Gyár
V. Gáthory-utca 3. BUDAPEST K., Róbbányai-ut 45.

A munka szakszerű kiviteléért még
a legnagyobb mélységnél is a legmesszebb
menő szavatosság vállalatik.

Külfúrások

Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și pluguri, atelier de zidărie și lăcătușerie
Oradea-mare — Nagyvárad
 Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini, după desemn sau lucrări de fier strugărit și lucrări oblite

Pluguri sistem Sack, tofelul de lucrări de lăcătușerie și — pentru zidiri. —

Atelier model de măsurie propriu.

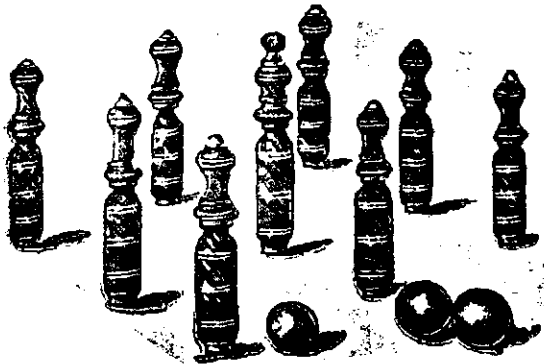
ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate

Trebtscher Sándor

strungar

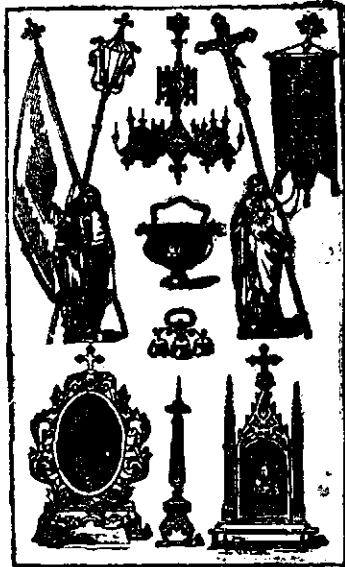
— **PANCSOVA, Gizella-utca** —
 vis-à-vis de hotelul KONILOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare tofelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt. Obiecte admirabile.
 — Prețuri ieftine. —

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregător de odăjdii și adjuturi bisericesti.

Intemeiat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 488.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

În colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul »Hungaria«.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoților cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserică capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue

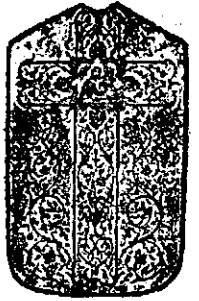
- sau altfel de adjuturi bisericesti -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

— necesare la formarea adjustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele iau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

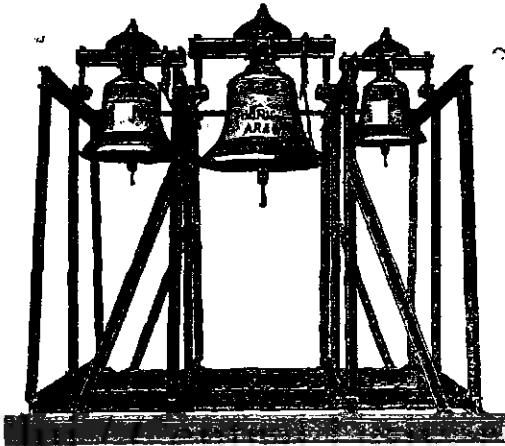
Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de orepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Prima fabrică de mobile de fer și aramă

în Oradea-mare

Strada Szacs vay Nr. 17 și

Strada Kapuczinus Nr. 5.

Pregătește tot soiul de mobile de fer și aramă, dela cele mai simple până la cele mai pompoaze. — Mai departe impletituri de sîrmă pentru paturi — — brevetate și disinfectate, pe lângă prețurile cele mai favorabile. — —

Apoi pregătesc, după modele engleze camere de dormit din aramă, cari nici

când nu trebuie

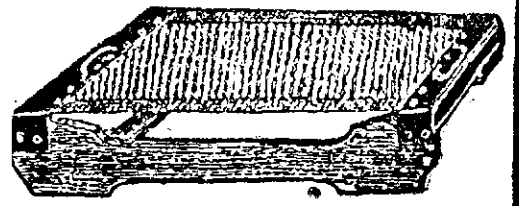
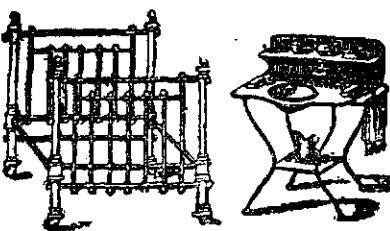
curățite, fiindcă și

susțin în permanență

lucrul original.

Specialități de platină și

bronz veritab. franceze.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI
ARAD, Forray-utca Nr. 2.

Principiu:

Câștig puțin, circulație mare.

Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. public că în prăvălia mea se pot vedea următorii articlii de carând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.

Postavuri de costumuri englezești colorate, flanele de halaturi de lână și de ermelin, barcheturi, tenisuri.

Mătăsuri pentru bluze la modă, asortiment bogat.

Albituri femeiești gata, pânză de ață și pamut, șifoane. Covoare, perdele, fețe de pat și de masă, și mulți alți articlii, cari nu se pot toate înșira.

Postavuri de reverenzi so-site acum, brâuri preotești pe culorile roșu, vânăt și negru.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. mei mușterii, că m'am desfăcut de firma **Nemecz și Kövesdy**, ce a susstat pe Erzsébet-körut nr. 20, și am deschis sub conducerea mea proprie în str. **Deák Ferencz 9.** (casa Lukács-partere) un nou

Salon de modă engleză pentru dame.

Cerând și pe mai departe tot sprijinul onoratelor dame, semnez

Cu deosebită stimă:

Kövesdy Lajos.

Cel dintâlu atelier de pietri monumentale aranjat
cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszabon, Déva și Băpatak.

De prezent cea mai ieftină și cea mai bună
Pumpă pentru tragerea vinului,

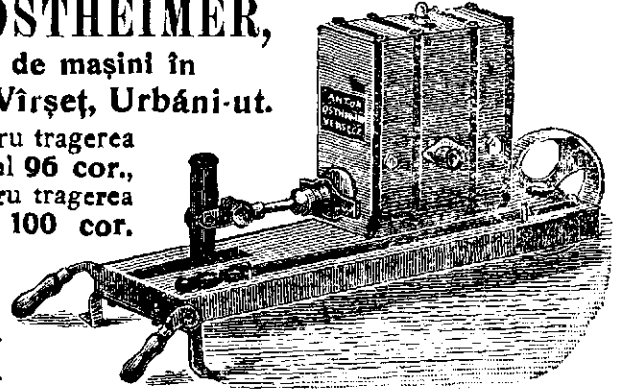
se găsește în organizațiunea inventată în anul 1872 a lui

ANTON OSTHEIMER,

fabricant de mașini în
VERSECZ—Vîrșeț, Urbáni-ut.

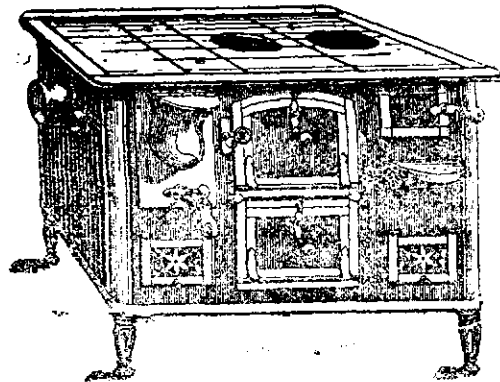
O pumpă pentru tragerea
vinului cu prețul 96 cor.,
o pumpă pentru tragerea
oțetului prețul 100 cor.

Pumpele acestea se
pot folosi și la sting-
gerea focului și uda-
tul grădinilor. Con-
sumă pe oră 50 hl

Szabó Samu és Fia, Győr. Fabrică ces. și reg. de
vetre de fier brevetate.

Fabricăm vetre de fier de la cele mai ieftine până la cele
mai moderne. Pentru fabricatele noastre garantăm că fierb

și **coc** neexcepțio-
nabil și grabnic față
de ori are alte vetre
de fier erupăm 25%
mater al de încălzit
Fondat la anul 1866.
Catalog de prețuri
la derîță trimitem
gratuit și francat.
Se caută revân-
zători și agenți.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

în **Nagyvárad**
Békéscsaba

Sas-utca Nr. 7.